

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

www.angp-hb.co.za

info@angp.co.za

Minung Thinlung Hi

Copyright ANGP

COPYRIGHT

ISBN 978 - 1 - 920322 - 32 - 8

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

P.O. BOX 2191, PRETORIA, 0001, R.S.A.

(A Gospel Literature Mission financed by donations)

(Reg. No. 1961/001798/08)

Minung Thinlung Hi

(1 Johan 3:4-10)

Hi cauk hmete hi na rel tikah na lungthin ah nacuan ter ding micu, nangmah namuisam nai hmuhkhawh mi thlālang lianpi pawng ah kaum ti kha philhlah. Cu caah zumlotu, zumtu le zumtu hnulei kirthan mi zawng vasi ko law, Pathian nih an hmuhkhawh bantukin nangmah le nangmah zawng naihmuh khawhmi asi. "Mi nih cun lenglei langh ning kha an zoh, sihmanhsehlaw Bawipa nih cun lungthin kha a zoh" tiah ati. (1 Samuel 16:7). Pathian nih cun fiangfai tein a kan hmuh dih ko.

Setan cu lih vialte pa asi. Muihnak bawi le hi vulei pathian hi sihmanhsehlaw, ceunak lamkaltu ah aisiam i nu he pa he a thlem tawn hna. Tulio caan zawngah hlanlio caan bantukin Pathian riantuantu hna lakah hin thlahdah ngaiin a tuanmi zawng an um vei cubantuk hna cu Krih lamkaltu ah an i siamcawp tawn-nain kharuah thil asi lo. "Zeicahiah Setan hmanh nih pei ceunak vancung mi bantuk aa serter khawh cu." (2 Korin. 11:14). Setan, pathian vulei nih cun, mizeipoh nu ansiah, pa ansiah, Pathian nih a dawtnak a langh ter nak le Zisu Krih nih an sual thiannak ding caah a thih nak cu thei le hngal kho lo dingin an mit a cawtter hna. Misual mi hna le zumlotu vialte hna cu Pathian mithmuh ahcun mithi le mitcaw an si ko. Hi vulei Pathian nih bia a ceihpiak tawn hna. (Efesa 2:21). Zeitimaw in mitlau an sizia an i theihthan lo ahcun, zungzal thih loh nak cu antawn ding asi ko. Sualkanei lo a titu cu amahle amah aihleng asi. "Pathian fapa a hung langhnak cu khuachia riantuan nak hrawhawk ah hin a si." (1 Johan 3:8). "Cu caah Pathian bia kha ngai ko u. Khuachia kha doh u law an zam tak ko hna lai. Pathian cu naih u law an naih ve hna lai. Misual mi hna nan kut kha i tawl u. Mi ziathiam hna, nan lung kha i thianh u." (Jeim 4:7-8).

Hi cauk hmete na rel lio ah le a hmanthlak umtuning na cawn lio ah hin, na thinlung umtuning cu nai hmuh khawh ko lai.

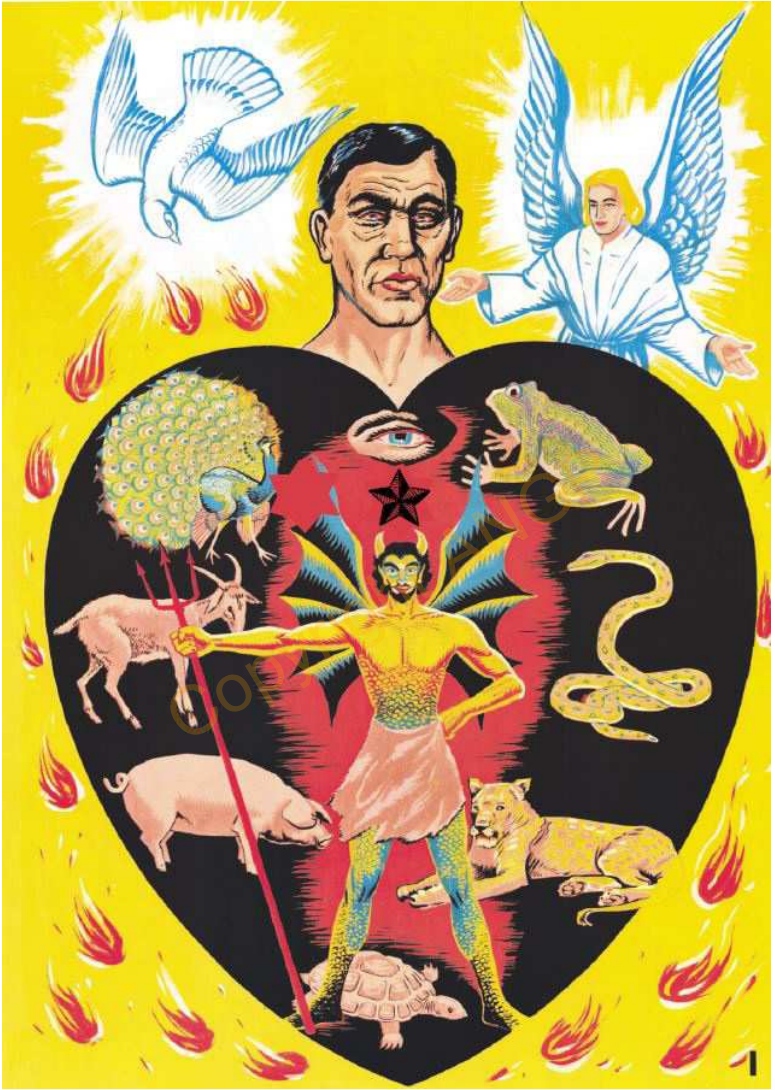
Pathian meifar ceu nih na thinlung a ceuhkhawh nak ding caah siangngai in hawnpiak law, nasal nak vialte cu ruatthan in phuang tuah. Pathian bia nih hitihin a chim, "Kan nih nih, sualnak kan ngei lo, kan ti ahcun kanmah le kan mah kan i hlen a si i kan chungah bia tak a um lo. Sihmanhselaw Pathian sin ah kan sualnak cu kan phuan hna ahcun, a dingmi le zumh awk tlakmi a si caah, a biakam kha let loin kan sualnak kha a kan ngaihthaim lai i kan palhnak vialte kha a kan thenhpiak dih lai." (1 Johan 1:8-9).

Pathian biaceihnak tangah na umlo a si ahcun Setan biaceihnak tangah cun na um a si ko. Sualsal ah na um a si i sual nih na cungah bia a ceihrih a si ahcun i thup lo tein Pathian sin ahcun i up ko. Misual mi hna khamhnak ding caah a ra mi Zisu Krih nih cun an khamh hrim hrim ko lai. Sualnak vialte le setan riantuan nak na chung i a ummi vialte cu an चाहpiak dih ko lai. Amah cu kan khamhnak bawi cu a si. Pathian thiang, thil a thlithup tuah mi vialte a hmukhotu le thil thalo na ruahmi vialte a thei dih tu pawng ah cun naum a si. Pathian sin ah na thilti sualmi vialte cu thuhding a si lo. Zeicatih, cauk reltu nih cun cawang cu hmu lo im a um kho hnga maw? Mit siamtu nih cun hmuh khawhlo in a um hna maw? "Zeitintiah vuleicung dihlak ahhin Bawipa mit cu ai chok dih i amah lei i an lung soisel awk a um lomi hna cungah a thawnnak kha a langh ter. Hi thil ahhin hrut piin na tuah cang; zeitintiah a tu cun ral na ngei cang lai" tiah a ti. (2 Chanrelnak 16:9).

"A mit in minung an lam cu a zoh i an kehlan vialte cu a hmuh dih. Thil thalo tuahtu hna an i thuhkhawh nak ding ah thihnak thladem a um lo i a thukmi muih nak zong a um lo." (Job 34:21-22).

"Sihmanhselaw an kut chung ahcun aa sanh duh lo, zeicatih mi kha thate in a hngalh dih cikcek kohna." (Johan 2:24).

"A sualnak ngaihthiam a si i a palhnak maimilh a si mi cu alung aa lawm. Bawipa nih sual a phawtlo mi le a lungchung ah hlennak a ngei lo mi cu a lung aa lawm." (Salm 32:1-2).

1. HMANTHLAK PAKHAT NAK

HMANTHLAK UMTUNING FIANTER NAK HMANTHLAK HMASABIK CU

Hi hmanthlak nih asawh duhmi cuvuleimi, mipiangtharlo, bibal nih misual hna tiah akawhmi hna cu, hi vulei Pathian le pumsa duhnak biaceihnak tang i aum mi hna cu a sawhduh mi asi. Hi hi thinlung umtuning Pathian nih a hmuhning cu asi. Mit sen remrum nih cun zurit asawh tawn. "A hodah chimpit vansang in a um tawn? A hodah a ngaih a chia tawn? A hodah mi he ai si tawn? A hodah biao ngei tawn? Ahodah zeu ruang lo ah hma a ing tawn? Ahodah mit senremrum in a um tawn? Zu a camhmi, rim thar he cawhmi zureu a hneksak lengmang mi kha a si." (Phungthlukbia 23:29-33).

A tangdeuh ah khin minung hmanthlak hmedeuh cu a um i, minung thinlung i sualnak a phunphun a um mi cu ramsa a phunphun in a hmuhsak than. Cucaah thinlung hi kan sualnak umnak hmunpi cu asi ti a fiang ngaingai ko. Pathian nih a profet Jeremiah ka in hitihin a kan chimh. "Lungthin hi zeizong vialte nak in a zer bik, a ho nihdah minung lungthin hi a ngalghkhawh lai? Damhkhawh ti lo tiang in a zaw cang." (Jeremiah 17:9).

Hi bia nemhnggeh nakding caah Jesuh ngei nih cun "Zeicatiah thatlonak ziaza a tuahtertu ruahnak thalo kha chunglei in a lungchung in a chuakmi an si, nu le pa sualnak tehna, fir tehna, mithah tehna, va cung pa duh tehna, hakkauh tehna, thatlo nak a phunphun tuah tehna, lihchim tehna, zuanzam tehna, mi nahchuah tehna, mi congohi tehna, lungpuam tehna, ningcanglo khuasak tehna hi thal thalo vialte himinung chunglei in a chuakmi an si i minung a thurtertutu cu hi hna hi ah si," tiah a ti. (Marka 7:21-23).

1. AWTAW – Awtaw aidawh ningcu theihcio asi ko i, hi nih hin minung thinlung i uanthlar nak sual cu a langh ter. Lusefer, Pathian meifar kengtu thing, Pathian lamkaltu zong cu hi iuah nak ruang ah thlakin a um i, Pathian ral setan ah ai can nak cu a si. (Isaiah 14:9-17; Ezekiel 28:12-17).

Uanthlar nak cu hremhmun chung in a rak chuak mi a si fawn i, a langh nak belte a phunphun in hmuhkhawh a si ve. Then khat hna cu an rum nak ruangah, mithenkhat hna cu mifim cathiam an si ruangah, mi thenkhat hna cu thilthuam tha ngeih ruang ah an taksa zong ningzah nak neikho ti lo in an langhter i thil mansung a phunphun kuthrolh tehna, zungbunh tehna, le thildang hna in an thuamh i cucu (Isaiah 3:16-24) ah hmuh khawh a si. Cu pin ah thenkhat hna nih cun thlahtu kongkau hna, phun le hram kongkau hna le lentecelh thiam nak ruang hna ah an langh ter ve tawn. "Cu bantuk thiamthiam in, nan nih a no deuh pawl zong nihaupa deuh pawl kha an nawl nan zulh hna lai. Nan dih lak in toidornak puan kha i aih u law pakhat le pakhat kha i bawm u, ze i cahtiah cathiang nih "Pathian nih mi lungpuam cu a doh hna i mi toi aa dor mi cu a vel kha a pek hna." (1 Peter 5:5). Ti bia hna hi an philh tawn. "Porhlawt, ruamkainak le thatlo nak lam le thilthalo kha ka huat hna. Thawnnak kangei, thilti khawhnak zong ka ngei." (Phungthlukbia 8:13). "Porhlawtnak nih hin rawknak ah mi a kal pi tawn i, Uanthlarnak lungthin nih hintlunknak ah a hruai tawn hna." (Phungthlukbia 16:18).

2. MEHEH – Hi meheh nih a sawhduh mi cu taksa diriamhnak, hurnak, hnomhtamhnak, iuanthlarnak, pa cungvaduhnak hna hi asi. Hibantuk sualnak hna hi tuchan thangthar hna cungah a karhchin lengmang i, caan nehnu ahcun sualnak a karhchin lai ti hi a fianter ngaingai. Zisu nih kum 2000 hrawng a liamcia mi caan ah a rak chim mi bia cu "Ni nehnu ahcun Sodom le Gomorrah caanlio bantukin thil a tlung lai" tiin achim mi biakha a tling taktak cang. Tulio caanah thlarau sual nih nu he pa he atongh hna lawngsiloin Krifa inchungkhar cung hnaah siseh, cawncan nak hmun a phunphun hnaah siseh, sianginn le khualbuk hnaah siseh, ningzah nak umhngin ti loin rawhral theipar tu tuhin caan an hmang cang. Setan mi hlen thiamte nih cun bisakup zung hnaah siseh, puaituah nak hmun hnaah siseh hmanthlak fihnung a phunphun tar in mi lungthin lak aizuum peng tawn. Cucaah mino, thang thar relcawk lo hnanih nuamhnhnaih nakin an caan tha vialte cu an hman cuahmah ko. Cubantuk minung hnanih an tawn ding mi cu buaibainak,

ningzahnak, lungretheihnak hi asi ko. Cun lamnak hmun hmunnhna zong cuziaza thalo mihna umnak hmunnak hmunah aicang dihtawn. Cuasicaah, Pathian sin mi raltha le zumhawktlak mi Joseph nun thiang hlim pa nun zongcu kan zohchun duh fawn ti lo. (Genesis 39). Hlanlio i Zulu miphun hna khi zohthan tikah cu bantuk in sualnak a tuah i pacung i va aiduh mi hmanhkhi anrak thah tawn hna ti hmuhkhawh asi. Cucaah an thilti ning zohthan tikah tulio chan kannih mifimdeuh aitimi hna hi biaceihni ahcun kan thiamlonak kong a langhter kho tuding zong ansi ve ko lai. Pathian nih sualnak tuahlo ding in le zaamtak lengmang dingin a kan cawnpiak. Minung nih thilsual a tuahmi poah hi taksa lenglei ahhin asi, sihmanhsehlaw, dawtnak nihcun taksa chunglei tiangin thilsual a tongh. Cucaah "Nu le pa sualnak kha hrial ko u. Sualnak dang nihcun mi hi a pum kha a hnorsuang lo, asinain nu le pa sualnak a tuah mi nihcun amah pum chung hrimhrim ah khan sualnak a tuah asi. Nan pum cu Thiang Thlarau biakinn asi kha nan hngal lo maw? Cu Thlarau cu nan chungah a um i Pathian nih an pekmi hna asi kha nan hngal lo maw? Nanih cu nanmah ta nansi lo, Pathian ta nan si, man in cawkmi nan si. Cucaah numpum cu Pathian sunparnak caah hmang u. (1 Korin 6:18-20). "Pathian biakinn nan si kha nan hngalh i Pathian Thlarau nan chung i a um zongkha nan hngalh. Cucaah a hohmanh nih Pathian biakinn cu a hrawh ahcun, amah cu Pathian nih a hrawh ve lai. Zeicatiah Pathian biakinn cua thiangmi asi inanmah hrimhrim cu biakinn cu nan si." (1 Korin 3:16-17).

3. VAWK – Vawk nih a sawhduh mi cupawkauhnak le rit hmunnak hi asi. Sathil thurhnawm asi i, a kalnak lam i a hmuhmi poah cu a thian zongah a hnomh zong ah a ei tawn. Cu bantukin dai zirziar tein a um mi thinlung zonghi biatuk thalo pipi zong a chim vuaimai ve tawn. Cu pin ah hmanthlak thalo hna, catial thalo hna le thilsual dangdang hna aduh tawn. Cu bantuk catial thalo hna, kuakzuk, sahdah hmuam, kuva ei, zudin eto zong nih kanpum a kan rawhter khawhmi asi. Mi tampi nihcun mitha le hrinthar tha ngaimi ah i chimtawn hna hmanhsehlaw, hi bantuk thil thalo le fihnung hna hi a tuahve than tawn. Sihmanhsehlaw, mi piangthar tha nih cun sualnak a tuahmi

chungin a hertak i, a taksa cu Pathian caah thianghlaim tein a pek tawn. Thiang Thlarau biakinn a si ti aitheithiam i, Pathian Thlarau a chungah a um ti zong a theihfawncaah Pathian inn cu thatlonak chungin a ven tawn. Fiangfai te in Paul nih a kan chimh mi cu (1 Korin 3:16-17; 6:18,19) ah hmuhkhawh asi.

Pathian mithmuh ah cun hakkaumi hna le duhfak mi hna cu mi hnawmtam an si a ti. Ei le din lawngghi kan nun chan asilo i, kan ca tuah kan ei kan din hi asi deuh. Rawltam mi cu rawl a ei ahcun a khim ko. Sihmanhsehlaw, mi hakkau nihcun duhfak nakcu a ngol kho lo.

Hi bantu mihaukau mi hna le zurit hmang mi hna hi biakamhlun chan ahcun lungin cheh i thah an si tawn. (Deut. 21:18-21). "Zeicatih zurimi le saram mi cu sifahnak an phanlai. Ei le ih lawng na renh ahcun puanchia he navak tuan ko lai. Nangmah an hringtu napa kha abia vangai, nanu kha atar tikah vasersat hlah. Biatak kha vaacawk law zuarti hlah. Fimnak cawnpia nak le hngalhthiamnak kha i cawk han." (Phungthlukbia 23:21-23). A nunlio i aduhpoah a ding a ei kho mi mirumpa, a thih hnuah hremnak a phunphun a tuarning kha philhlah. Zudin a thatlo ningcu chim zong a hau lo. Pathian nih a pennak ah a lutloding ansi tia bia ah fiangtein a kan chin. Zu hi rawl asilo i lungthin buaibaiter tu le thihnak phaktertu lawng asi. Nunzia a thatlo tertu le tukthahnak a phaktertu lawng asi ko, a ritlo lawngah cubantuk thilthalo lak in a luat ding cu asi. "Zuhi nihsawnak mi a phurtu asi. Ritnak zu hi i siknak asi; Zu rit cu hruh asi." (Phungthlukbia 20:1).

Zu thalo a zuar mi le a dingmi hna cu Pathian hmai ahcun ansual ning aikhat ko. Pathian bia nih hitihin a kan chimh. "Nan lo cang! Zureu thawl lei i minthang hna! Zu ser le zu lapton itih ngei lo hna!" (Isaiah 5:22). "Rawk ding nan si ko cang! Nan thinhun in nan innpa hna cunan nautat hna i ningzah nan thlaih hna. Zuri sawn in nan sawn ter hna. (Habakkuk 2:15). "Nan puai ah tingtang le thanglawi le khuang he a erh in nan i erh i zu he nan i ciah. Sihmanhsehlaw Bawipa nih zeidah a tuah ti kha nan hngal lo. (Isaiah 5:12). "Mitha lo mi nihcun Pathian

pennak cu an co lai lo tikha fiangte in nan hngalh ko. Nanmah le nanmah kha i hlenglen hlah u; misual mi le siasal a bia mi le vacung pa duhmi lenu nih nu he sualnak, pa nih pa he sualnak a tuah mi le, mi thil a chut mi lehau a kaumi le zu a ri mi le mi congoih a hmang mi le mifir asi mi hna nih cun Pathian pennak cu an co lai lo." (1 Korin 6:9-10).

"Minung sining nih a tuah tawnmi cu a fiang ko; nu le pa sualnak te hna, a thurhnawmmi thil te hna, aa dawhcah lo mi thilte hna, siasal biak tehna ledawih le eih tehna hi an si. Pakhat le pakhat an i ral, an i do, an i nahchuah, an thin a hung an mah zawncio lawng an i ruat, an i then, ziar an i ngeih, zu an ri, an au an khuang i cubantuk thil a dang tampi kha an tuah lengmang hna. Hmasa ah ralrin ka rak in chimh cang hna bantuk khan atuah kan chimh than hna; cu bantuk thil a tuahmi cu Pathian pennak an hmu lai lo." (Galati 5:19-21). "Zu ri hlah u, zu cu nanmah rawktu lawnglawng a si ko, Thlarau tu khan khat deuh u." (Efesa 5:18).

"Puai donghnak ni kha a biapi bik ni asi. Cu ni ahcun Jesus cu a dir iaw thangpi in "Ati a hal mi paoh cu kasin ah ra u law ra ding u. Cathiang nih, 'Keimah a ka zummi paoh cua lungchung in tiva nung an put lai,' tiah a ti. (Johan 7:37-38).

"Bawipa nih aa thawh i, 'Ti a hal mi paoh ra tuah u, hika ahhin ti a um. Tangka zehmanh a ngei lo mi hna ratuah u, rawlkha i cawk u law tuah u, Ra u law misur zu lecawhnuk kha i cawk hna u-aa man zehmanh pek a hau lai lo." (Isaiah 55:1). "Sihmanhsehlaw keimah nih ka pekmi ti a dingmi paoh cu zeitikhmanhah anti a hal than ti lai lo. Ka pekmi ti cu achungah zungzal nunnak petu cerhtiput ah a cang lai," tiah a ti. (Johan 4:14).

4. CHUNGCHAP – Derthawmnak, thathutnak le nawngeihlonak hna a sawhduhmi a si. Bible nih tihin a kan chimh. "Riantuan zuamlo i a ummi mithathu cu amah le amah kha aa that ko. Chun ni tlak in a ruahmi cu zeikhidah hei ngei ning law tilawngkhi asi ko. Sihmanhmanhsehlaw miding nih cun mi kha a pek han i siahloin aum hna lo." (Phungthlukbia 21:25-26).

Josua nih Israel mi hna kha hiti hin a chimh hna. "An ni nih," I thawh u law, hung kal hnawh hna usih; an ram cu kan hmuh i zohhmanh, a vulei a tha ngaingai. Nan cawlcanglai lo dahra? Cu ram i hung kal, hung luh le hung co cu i khurnorh hlah u." (Biaceihtu 18:9). Jesuh nih a leh hna i, "Kutka bi chung khan lanh i zuam ko u, zeicatiah hihi kan chimh hna; mi tampi cu luh an zuam lai nain an lut kho lai lo." (Luke 13:24). "Zeicatiah a halmi paoh cu pek an si lai i a kawmi paoh nih cun an hmuh lai i a kingmi paoh nih cun innka kha hunpiak an si lai." (Matthai 7:8). "Johan nih a ratri in nihin nitiang Vancung pennak hi tonghmang lo i tuknak a ing i tonghmanglo in khua a sami hna nih cun lak an timh." (Matthai 11:12).

Khamhnak kong ah le Thlarau lei hlawknak ding caah aithlahdah mi nunnih cun rawhrlnak ah mi a huai tawn hna. Cu ban tuk i thlahdah nun nih cun thlacam nun zong a neikhoti lo ii, Pathian biakam thatha zong atolhter dih tawn caah rawhrlnak lei lawngah hin mi a hruai than tawn hna. Pathian nih nasin ah biachim a duh tikah na lungthin cu amah sinah pecolh dingin an sawm lengmang. Sihmanhsehlaw, setan tu nih cun nidang deuhah caan tha cu aum te ko lai tiin na lungthin ah thlemnak bia a chim ve tawn. "Cucaah Thiang Thlarau nih a ti bantukin, Nihin ah Pathian aw kha nantheih ahcun lungkhong in um hlah u, Nan pupa hna nih Pathian kha an rak doh i these ram i an rak hneksak bantuk khan um hlah u." (Hebru 3:7,8). Nihin ah hin kan thinlung cu Pathian sin ah i pe hna usih, Amah cu kan Pathian cu asi caah.

Chungchepphaw nih cun dawithiamnak le an dawihman cu a hmuhsak pinah kuttialzoh thiamnak le khuavang nei mi hna zong a sawhduh thiamthiam ve. Cubantuk thiam nak a nei mi hna cu Pathian nakin an bochan deuh tawn hna. Cucaah harsatnak a tuarmi hna, dam lo nak a tuar mi hna, buaibainak a tuar mi hna, etc. nih dawih a thiam mi hna sin i an i bochan nak cun mi harnak a bawm zungzaltu Pathian sin tu ah bomhhal hi a tha deuh chinchin ko. "Nannah a mithiang mi vialte hna Bawipa cu daw ko u." Bawipa nih zumhawktlak mi cu a huhphenh hna. (Salm 31:23). "A zawmi nan um ah cun, Khrihfa

u pa kha au hná u law thla in campiak hna seh law Bawipa min in chiti kha in thuh hna seh. Zumhnak in thla an camnak nih khan a zawmi kha a dam ter lai; Bawipa nih damnak kha a pek than lai i sualnak a tuahmi kha ngaihthiam asi lai. Cucaah cun nan sualnak kha pakhat le pakhat i chim u law pakhat le pakhat thla i cam piak u, *cu ti nan tuah ahcun damnak nan hmuh lai. Mitha mi thlacamnak cu hmual a ngei. (Jeim 5:14-16). “Biaceihnak hi nichuahlei in siseh nitlaklei in siseh a ra lo, chaklei in siseh thlanglei in siseh a ra lo, bia a caihtu cu Pathian a si i a cheu kha a thumhhna i a cheu kha a cawi hna.” (Salm 75:6-7). “Nan nih lak ah ahohmanh pek chanhnak caah a fapa siseh a fanu siseh a khaangmi nan um lai lo, litinthiam, bong zummi, mangihthiam, ahohmanh nan um lai lo.” (Deuteronomi 18:10-12). “Sihmanhsehlaw uico bantuk asi mi hna le eihthiammi hna le horduhcuai mi hna le lainawngmi hna le siasal biami hna le bia in siseh, tuahnak in siseh lih a chimmi hnakha cu, khuapi lengah cun an um lai.” (Biathlam 22:15).

“Khuavang le camhthiam kha fuhpanh hna hlah u, annig nih nan nih kha thurter awkah vakaw hnahlah u, keimah hi Bawipa nan Pathian cu ka si.” (Levitikas 19:31). “Kuttial zohthiam mi hna le thitlawnthiammi hna, a awn a aumi kha, hal hna u, tiah mi nih an in ti hna lai. An in thawh hna lai i, “A donghnak in ti ahcun, mi nih hin Thlarau khapei bia anhal awk hna asi i mithi khapei a nungmi caan ah an tlawn awk hna asi cu,” an ti lai. Sihmanhsehlaw nannah nih cun, “Bawipa nih an cawnpiakmi hna kha ngai ko u! Thitlawngbia kha ngai hna hlah u-an chimmi nih zehmanh an thathnem hna lai lo, tiah nan leh hna lai,” a ti. (Isaiah 8:19,20).

Hi cauk hmete narel lio ah hin Pathian nih na sin ah bia a chim i, nasal nak i ngaihchih ding in le asin ah i up dingin ansawm zungzal tihi philhlah. Sual Thlarau chungchep bantuk cu na thin lung chung ah cun a um caah Pathian sin i thiltha tuah naduh nakvialte zong nathulhthan tawn, cupinah setan nih na lungthin cu tihnak in na lungthin khahter a duh ti zong na theihpiak ti lo. Khrihfa tak tak “Mi hrinthar” kasi kaiti ahcun minih an khuaruah a har lai ti le vulei nomhnak vialte ka hlonhdih

lai lo maw? Ti in biahalnak nangmah le nangmah nai siam tawn. Jesuh Khrih rumnak, hngamnak, lomhnak chimcawklo, khuaruahharnak sungbik, hna na lungthin chung i na luhter tik ah nahmuhtawn dingmi a sunglawimi kha ruat hmanh. "Cun hngakchia tiah a timi hnacu, thi le sa in a nungmi minung ansi bantukin, Jesuh zongcu an mah bantukah a run i cang i an siningkha aa hrawm ve. Cu bantukin asi cu, thihnak cung i nawl a ngeitu Khuachia kha, a thihnak thawng cun a hrawh nak hnga le thihnak an tih ruang i an nunchungvialte sal bantukin khua asa mi hna kha a luatter hna nakhnga caah asi." (Hebru 2:14-15). Setan nih na thinlung cu chungchep phaw bantuk ah a canter hlan ah hin, Khrih Jesuh cu panhlaw, caantha na neihlio te ahhin zung zal nunnak cu hmu ve cang tuah.

5. KEITE – Saram lakah a ral a tha bikmi le a daibikmi asi. Thinhun nak le thintawi, thinchiatnak nih cun lungfaknak a chuaipi pin ah mi nunnak tiang zongnih a thihphah theu tawn. Cuaah na thinchiat nak hna cu thuh natimh zong asi kho men. Cu nakin na thinchiatnak lungthin aithupmi pi hehin, Jesuh sin tuah khamhnak hmu ding in panh deuh tuah. "Hi ram i nan rak ka zuar caah hin nanmah le nan mah soal i phaw hlah u, lungthalo zongin um hlah u. A ngai ngai ti ah cun nan hmai i a rak ka kalter tu hi Pathian a si i nan nunnak khamhnak ding caah arak si." (Genesis 45:5). "Thinhun in umhlah u, hrut soal hlah u! Lungrethi in um hlah u! Cu nihcun zehmanh an thatnem hna lai lo." (Salm 37:8). "Na thin i sum khawhkha i zuaam, lungchung in i uam penghi hruh a si." (Phungchimt 7:9). "Sihmanhsehlaw atu cu thinhunnak tehna, ingchiat tehna, huatnak lungthin te hna, cu na hlonh hrimhrim hna lai. Mi vanihsawhnak bia siseh, holh thurhnawm siseh, nan ka chungin nan chuahter hrimhrim lai lo." (Kolose 3:8).

"An misurhang cu rul sivai le Rawchok sivai thawngngai asi." (Deuteronomi 32:33). Thinhunnak cu mihruthna thinlung ahcun a thlum tawn, sihmanhsehlaw, phuba latu cu Pathian tu hi asi. Jesuh nih "Cun a pahnih nak cu Na innpa kha nangmah naa dawt bantukin na dawt lai, ti hi asi. Hi hna pahnih nak in a

biapideuh mi nawlbia dang anum ti lo" tiah ati (Mark 12:31) le "Sihmanhsehlaw kei nih cun, hi tihin kan ti hna; na ralkha vadaw hna u law an hremtu hna kha thlavacam piak hna u." (Matthai 5:44). "Mi nih kan cungah thatlonak an tuaḥmi kan ngaihthiam hna bangin kan thatlonak cu kan ngaihthiam ve ko." (Matthai 6:12). Minung thinlung ahcun sualduhnak tehna, thisen chuahduhnak tehna, idohnak tehna, um tawn hmanhsehlaw hngangam daihnak taktak hmuhding ahcun hi lungput thalo vialte cu kan hlonh dihdng tu asi.

6. RUL – Eden dum chungah Eve cu thlemin a um caah Pathian he an i hawikomhti nak cu arak cat. Setan, vancungmi thawmi, nih cun Adam le Eve cu a hnahchuah ruangah a thlem than hna i Pathian he an i hawikomhti nak cu a donghter than hoi. Culawngsirih loin, Pathian he an i pehtlaihna zong a cah caah "Mithi" an rak sicang fawn. Cucaah lenglei ah hlonh (Thlak) in an um than. (Genesis 3:23,24). Hnahchuah ziarngaihna nih cun midang lunglomhna cu a hrawkhawh nak ding caah a phunphun in khua a ruat tawn i, a donghna ahcun tukthahnk tiangzong a phakter theu tawn. Hibantuk hi cu nupi pasal neicia mi hna cungah a langduh bik tawn "Zeicathia lungrinnak nih hin mi cu an thin a phawh hna i teirul an i cham tik ciammam ah cun zehmanh an i ngan hna lo. (Phungthlukbia 6:34). Khrihfa riantuantu hna sihnaseh, Khrihfa upa hna le pastor hna zong sihnahmanhseh, anmah nak in Pathian nih midang hmandeuhmi a neih tikahcun hibantuk hnahchuahnak cu an-tawngtheu tawn. Pathian thawnnak kan thinlung chungah a luh tikah Pathian thawnnak hmual lawngin kan i ven a hau tawn. Cufiasilo ahcun Setan nih Pathian rian na tuannak vialte zong a hrawhter than khawh ko. (Rom. 5:5).

7. UTLAK – Utlak hi vulei ah rawl a kawltawn mi asi i, duhfahnk le tangka chawva duhnak sual vialte cu a hmuhsak. "Tangka duhnak hi thatlonak phunkip chuahnak hram asi. Mi a cheu cu tangka neih anduh tukcaah zumhna kha an kaltak ngaihchiatnak a phunphun an tawng. (1 Timote 6:10). Congo ram i utlak phunkhat hna cu hnerhte hna hi a zaza in an lemh hna i anlemh hnua anpaw nih za tuar khawhthan lo caah anpaw a kek i

athi mi tampi hmuhding anum tawn. Cubantukin, mi duhfak haukau mi nih cun sifak rethei mi hna bomhchanh ding cu zeitik hmanhah an ruatkho bal lo i hi vulei rumnak lawng a donghtiang in an dawi tawn. Cubantuk mi hna cu chaw le va tampi zong neihmanhhna selaw an chawva cu cirik le lungrul nih a hrawhdih than lai ti a fiang ko. Jesuh nih "Rungrul le cirik nih an ei khawh i mifir nih an boah i an fir khawhna vawlei ah hin nan chaw va khong hlah u. Rungrul le cirik nih an ei khawhlo nak le mifir nih an baoh i an fir khawhlo nak vancung tu ah hin nan chaw va khong u. Zeicahtiah nan chaw a umnak ah nan lung zong a um ve." (Matthai 6:19-21). Akhan le a chungkhar hna lung in cheh an si nak chan khacu sui, lungvar le thilthuam an duh i an mitthitnak soal ruangah asi. (Josua 7). Jesuh zultu pakhat asi mi Judah Iskariot, hri in aiawhna chan kha tangka chawva duh ruang ah a Bawipa a leirawi ruangah asi. Hi bantukin tangka chawva duh nak hi soal riantuan hram aithok nak cu asi i, minung thilung chungah aibet mi cu asi fawn.

Mi thongtampi hna nih cun 'Rum' an duh ruangah tangka cawi in lente celh an hman caah anmah nun le an chungkhar nun tiangin rawhralnak a phak ter tawn. Rum duhnak nih a chuaipi mi cu firnak teha, tukhahna teha, mahlemah hmanh i thahnak tiang a phakter tawn. Tangka duhnak le haukauh nak nihhin hawikom tampi a ngei ve tawn. Cuhna cu minthat duhnak teha, thil ti kho si duh nak teha, mi cungi biacehtu siduhnak teha, chawleva kongkau zongah mi umkho bantuk isiter i sifak santlai lohna thlanglamhna teha, biaknak lei zongah mah le hruaitu langsar lawng siduhnak teha, mah le Khrihfabu cu Pathian nakin uardeuhnak lungput teha aumter tawn. (Marka 9:38). "Cun an nihcu an dihlak in a vun thawh hna i, 'Ralring tein um u, haukauhna kha i veng u, zeicatiah mi a nunnak taktak cu, zeitluk hmanhin rum sehlaw, a thilri hi asi lo" tiahtati. (Luka 12:15). Cupinah (Luka 12:16-21) hi rel than tuah. "Mi pakhatkhat nih vulei hi a ningpi in co sehlaw, a nunnak sung tung sehlaw, zeitak a miak hnga maw? Miak hlah! (Marka 8:36; Luka 12:22-34).

8. SETAN – Mi lihchim le lih vialte pa cu asi. Soalnak a phun

phun a um tertiu le minung thinlung chungah biaceihu zong asi. "Nan nih cu nanpa khuachia fa kha nan si i tuah nan duhmi cu nan pa duhnak kha a si. Amah cu a hramthok tein lainawng a rak si. Biatak kha zeitik hmanhah a tanh bal lo, zeicatiah a chungah biatak zehmanh a um lo. Lih a chim tikah a tuah tawn zungzal mi kha a tuah a si ko, zeicatiah a nihcu mi lihchim a si i lih vialte pa a si. (Johan 8:44). Sual hmete zong sual lianpi tlukin Pathian nih cun a huat thiamthiam. Cun Lih cu, kaa in chim zongah siseh, catial zongin siseh, cawlcangh tuahsernak in siseh chimkhawh asi thiam ko. Chungthu lengnal hna zong nih a taktak bantuakin alanghter kho tu cu an si fawn. Cucaah Pathian cu lih chim mi asi lo bantuakin khrihfa zumtu hna zong lih chim ding kan si ve ti lo. (Tita 1:2). "Cucaah kan nih nih amah he hawikomhnak kan ngei kan ti i muihnak chung i kan um ko tung ahcun, kan bia in siseh, kan tuahnak in siseh, lih kan chim a si. (1 Johan 1:6). "Sihmanhselaw uico bantuak asi mi hna le eih thiammi hna le horduhcuaimi hna le lainawngmi hna le siasal biami hna le bia in siseh tuahnak in siseh lih a vhimmi hna kha cu, khuapi lengah zun an um lai." (Biathlam 22:15). "Lih a chim lengmangmi tehte le U lenau karlak i rem lo nak thlaici a tuhtu. (Phungthlukbia 6:19).

9. ARFI – Mikip thinlung chung i a um mi chia le tha thleidan thiam nak cu a hmuhsak. Hi hi a hnawmtammi le ruahnak sual arak chuahnak hrampi cu-a si. Hi khuaruahnak sualpi hi a chel ahcun daite in a um i, a chel ahcun buaibai ngai in aum tawn. Thil theih a herh mi zong a ngaiduh tawn lo i, cinken ding thiltha zong tuaktan lem lo in a um tawn. Thir lin nih a kangh sual i a ngongmi bantuakin aun theu tawn. Theihthiamnak a neihami vialte cu zumhnak lei ah a pr duhlo i, lotlaunak thlarau le khuachia hna cawnpiak nak lamtu kha azulhdeuh caah chungthu lengnal ngai in lih cu achim tawn. (1 Timote 4:1-2; Hebru 10:22).

10. MIT – Pathian mit nihcun thinlungchung zong a hmuhdih cikcek. A mit meialh chunghin zeithil hmanh aipheh khomi le aithup kho mi zong an um lo. Cucaah thinlung khuaruah mi le tinhmi tiangin a hmuhkhawh cikcek dih. Zan muilak ah siseh, tupi chungah siseh, khurthukpi chungah le khawika hmun paoh

ah siseh Pathian nih cun a hmuksakawh di h ko. (Hi hmanthlak chung i mit nih hin minung hmai i thil ai phuang tawnmi cu a hmuksak).

11. LEI MEIALH – Hi meialh thinlung a kulhtu nih hin, Pathian dawtnak nih thinlung sual a kulh (aven) tawn mi cu a hmuksak. Pathian nih sual cu hua ko hmanhsehlaw, minung a dawttuk caah misual mi an thih le an rawhral cu aduh lo. An sual an i ngaihchih i, nunnak an neih cu a duh mi asi deuh. Cucaah “Ai, gaichih mi misual pakhat ruangah vancung khua ah lunglomhnak tamdeuh a um lai” tiah ati. (Luka 15:7). Lei meialh nih hin Jesuh thisen zong a hmuksak thiamthiam i “Pathian tufa note vulei sual kalpi tu hi.”

12. VANCUNGMI – Pathian Bia a hmuksak mi asi. Pathian nih a duhtawn mi cu, “Rethei le thilrit mi vialte hna, ka sinah ra tuah u, dinhnak kan pekhna lai. Ka seihnam kha i bei u, kei cu nunnem le mitoidor ka si caah ka nawl hi i cawn ve u, cun dinhnak kha nan hmuh lai. Ka seihnam cu a bei a nuam i ka thil cu a zaang” tiah ati. (Matthai 11:28-29).

13. THURO – Thiang Thlarau a hmuksak mi asi. Biatak Phuangtu Thlarau nih cun sualnak, diknak le felnak kongah siseh biaceihtu le alanghter tu cu asi. Hi Biatak Thlarau hi minung thinlung chungah cun aum i, sual biaceitnak hmun tu ahcun aum kho lo.

Hi hmanthlak umtuning hi na thinlung umtuning bantu kin ruat law, Pathian sin ahcun aupi law, na thinlung cu a mah sinah cun hawngin, na thinlung cu ceuter tuah. “Bawipa Jesuh kha zumlaw, nangmah le na innchungkhar he khamh nan si lai” tiah a ti. (Lamkaltu 16:31). Si e, Pathian nih cun na thinlung thlen ding cu a duh i, na thinlung chungah Thlarau thar le lungthin thar pek cu an duh asi. “Lungthin dang ka pek hna lai i an chungah Thlarau thar ka khuh lai; an pum chungin lung bantu kin a hakmi lung an ngeihmi kha ka chuah lai i tisa bantu kin a nemmi lung kha kapek hna lai. ” (Ezekiel 11:19). Hi biahi hmanthlak pahnih nak nih a hmuksak mi cu asi.

HMANTHLAK PAHNIH NAK

Hi hmanthlak nih hin i chirnak lungthin he Pathian kawlhram ai timmi cu a hmuhsak. Vancungmi nih vainam kaphnihhar aihum i, "Pathian bia cu a nung i a thawng. Kaphnih har vainam nakin a har deuh Hlanglak in a cheu khawh, nunnak le thlarau an i tonnak tiang, hliahcartg le thlik an i tonnak tiang a cheu khawh. Minung lungthin duhnak le ruahnak vialte kha a hnalh dih." (Hebru 4:12). Pathian bia nih a chimthan mi cu "Zeicatiah sualnakman cu thihnak asi sihmanhsehlaw Pathian laksawng cu zungzal nunnak asi i cu nunnak cu kan Bawipa Jesuh Khrih he aa pehtlai mi nunnak asi." (Rom 6:23). Cun "Minung hi vawikhat kan thai lai i cu hnuah cun Pathian nih bia a kan ceih lai." (Hebru 9:27). "Sihmanhsehlaw mi ralchia le mirawi hmanng le fihawk lungthin a ngeimi le lainawng le horduhcuai mi le camh hmanngmi le siasal biami le lihchimmi vialte hna an umnak ding cu, mei le kat in a alhmi tili, thih voihnihnak kha asi," ati. (Biathlam 21:8).

SUAL NIH ALANGHTERMI LUNGTIN

Vancungmi nih khattalei kutin luruh cu ai ken. Hi nih hin, misual vialte cu an thi dih te lai ti a hmuhsak. Kan dawt tuktawn mi kan taksa cu rawl thawthaw in sisaeh, thil thum thatha in siseh zohkhenh ko hmanhusihlaw hi zonghi a hnawmtam ding le ai rawk i athi ding cu asi ko. Kan Thlarau lawngi zungzal a nungding cu asi, Sihmanhsehlaw, kan dihlakin Pathian biaceihnak hmai ahcun kan dir hrim hrim ko lai. (2 Korin 5:10).

Hikaah hin misual nih Pathian bia cu theihthiam deuh in Pathian dawtnak leiah a thinlung aihawngdeuh ti a hmuhsak. Cucaah Thiang Thlarau nih cun amuimi lungthin sual cu a ceuhter. Pathian ceu nak cu sual muihnak vialte thawl dingin a lungthin chungah cun a rak lut. Pathian ceunak arakluh cangka cun sualnak hmuhsakmi ramsa phun vialte cu tlikzam an i thok ve. Cucaah dawtmi careltu, Jesuh Khrih vulei ceutertu cu nalungthin chungah cun luhter law, sual muihnak le muihnak thil ti mi vialte nih cun an chuahtak ko lai. Hi hmanthlak nih a kan hmuhsak

2. SUAL NIH ALANGHERMI LUNGHIN

bantuk in, Jesuh nih cun, "Jesuh nih an nihcu a thawhna i. Kei cu vulei ceunak ka si. Keimak a ka zummi poah cu nunnak ceunak kha an ngei lai i mulak ahan vai lai lo" tiah a ti. (Johan 8:12). Nangmah nih cun na thinlung chung i sualnak cu na chuahter kho lai lo. Cucaah afawi tung i, a fiang tungi, a rang tungi, hmuul a ngeitung mi lam cu Jesuh ceunak na lungthin chungah luhter kha asi i, muihnak sual nih cun an chuahtak hrimhrim ko lai. Zan caanah ceunak tlawmpal a nei mi thlapa te hna, arfi tehna nih cun an ceunak cu tlawmte talcu an in hromh khawh ve ko hna lai. Sihmanhsehlaw ni cu a chuahcangka te in amuimi vialte a lo dihzau i, cennak hme tete a nei mi ceunak hna tiang a lo dihzau tawn. Cucaah Jesuh cu felnak 'NI' asi tinak asi. (Malakia 4:2). Jerusalem biakinn i caw te hna, tu tehna, thurotehna a chuahter dih i, tangka thlengtu hna tangka chawva vialte zong a bungih piak dih hna. "Cathiang chungah, 'Pathian nih ka inn cu thlacam nak in asi lai, ati,' tiah aa tial. Sihmanhsehlaw, nan nih nihcun mifir kua ah nan ser cang," tiah ati hna. (Matthai 21:13). Na thinlung cu Pathian bia kinn asi ah cun, Pathian nih cun Thiang Thlarau in umpi an duh, thuamh an duh i dawtnak, lomhnak he khahter zong an duh ve fawn. Jesuh cu kan sual ngaihthiam ding lawngih a ratchan asi lo i, sual biaceihnak chung i chuahter zonghi aratnak chan cu a si ve. "Fapa nih an nih kha an luatter hna ah cun nan nih cu nan luat taktak lai." (Johan 8:36).

HMANTHLAK PA THUM NAK

Hi hmanthlak nih hin ichirnak lungthin taktak cu a hmuhsak. A sualtuk zia cu i theithan in le Jesuh Khrih nih asal-ruangi a thihphah nak vialte cu a rak i hmuh. Cubantukin vailamtah a zohlio ahcun, vancungmi nih amah sinah Pathian bia a van chim tikah a lungthin a kekkuaiter chinchin i, a sualnak vialte ruangah cun ngaihchia in a rak i chir. Jesuh nih dawtnak a neihning a vantheih fian i arak hmuhtan tik ahcun, ailomh ning achim kho than ti lo. Cu dawtnak awthlum nih cun, a lungthin amuihnak bik hmun zong cua ceuh chin chin ve cang. Cu dawynak ceu thok in Jesuh Khrih muihmel duhnung cu a hmuhfian i, Bawi le khamhtu ah cun arak pom than nak cu

3. HMANTHLAK PA THUM NAK

asi.

A taktak in Jesuh cu kan sual ruangah vuakin a um i, hlingluchin an ching i, akut le kr ah cun thir khengchih in a um. Cu nihcun misualmi hna i chir dingin an lungthin le an ruahnak cu a thlenter tawn. Pathian bia a vanrel tik zongah amah le amah thlang hmai i a muihmel a langh bantukin a van i hmuhkhiawh cang. Pathian sin in aihlat tuk cang ning le a biakam zei arel lo ning le azulhlo ning te hna kha a van i hmuh chinchin. Pathian sinah a lungthin ne taktak in bia avan chim tikah cun Jesuh nih cun a van naih ve than tawn. "Maw Pathian, ka chungah hin lungthin thar ka serpiak law, a thar le zumhtlak asi mi ruahnak ka chungah chia ko." (Salm 51:10). "Van le vulei hi keimah nih ka ser dih hna. Mi toiah aa dor i an sualnak aa ngaichih i a ka tih i ka nawl a ngai micu an cungha ka lung aa lawm." (Isaiah 66:2). Thiang Thlarau nih cun Jesuh Khrih bia cu a fianter chin tawn. "A sinah kha mizeng pa pakhat kha, a ihkhun in an rak zonh. Jesuh nih an zumhnak kha a hmuh tiakah mizeng pacu, "Ka fapa, na lung dong hlah! Na sualnak cu ngaihthiam na si cang," tiaa a ti. (Matthai 9:2). Vailamtah a zohlio canah Jesuh Khrih thisen vailamtah cungha in luan kha a hmuh tikah, zeizong vialte amah caah limcikcek asi zia kha a van i theih than. "Sihmanhsehlaw hma a in cu kansual ruangah arak si i, tuknak a huah cu kan thatlo ruangah a rak si. A inmi dantat nak in luatnak kan hmu i an tuknak vual in damnak kan hmu." (Isaiah 53).

Thiang Thlarau le Pathian dawtnak nih cun thinlung thieng cu a caah avan neih cang i, zumhnak in Jesuh Khrih le a vailamtahnak avan zoh tikah cun a sualnak ngaihthiam asi cang zia a vantheih thiam i, cuticun Pathian fapa Jesuh Khrih thisen nih asual vialte a tawlpak dih cang ti theihfian nak avan neih cang. "Sihmanhsehlaw ceunak chung i a um bantuk in kan nih zong ceunak chung i kan um ah cun pakhat le pakhat hawikomh nak kan ngei i a fapa Jesuh thi nih khan kan sualnak vialte in a kan thenh." (1 Johan 1:7). Cun, Jesuh Khrihah zumhnak nei mi hna nih cun rawhralnak an tuar pha lai lo i, zungzal nunnak tu an nei cang ti cu avan theihfian cang. (Johan 3:16).

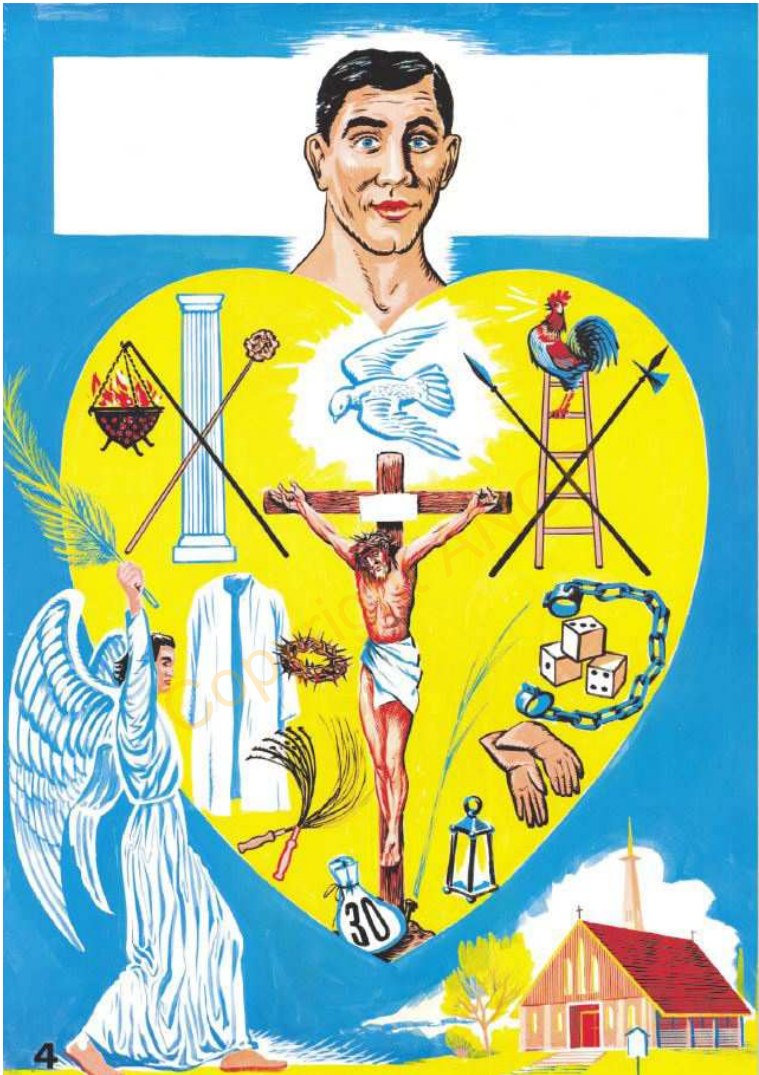
"Khrih thihnak nih kan nih cu a kan luatter, cucu kan sualnak kha ngaihthiam kan si tinak a si. Pathian vel cu ava lianngan hringhran dah." (Efesa 1:7). "Kan nih nih Pathian kan dawt cu Pathian nih a kan dawt hmasa caah asi." (1 Johan 4:19). Sual duhnak lei i a lungthin a kalmi vialte kha Pathian ca i riantuan duhnak lungthin ah a van thlen. Cucaah vulei thilri nakin Pathian lei thil tu kha a van tlaihchan deuh cang.

HMANTHLAK PALI NAK

Hi hmanthlak nih hin Khrihfa mi kan Bawipa le kan khamhtu Jesuh Khrih thawng in remnak le tlanhnak tlamtling a hmucang mi cu a hmuhsak. Cucaah Jesuh vailam lawng hi aiphorhlaw ko cang. "Cuarpartan le tan lo cu biapi asi lo, biapi asi mi cu, ser tharmi si hi asi." (Galati 6:14).

Tung aiphun mi nih hin Jesuh Khrih a puan an phoih hnu i vailam ah an tahmi cu mitthlam suaimi cu a hmuhsak. Cun, savun hrihrual in an vuakfawn. (Isaiah 53:5). Herod le mipi hna nih amah cu na nihsawh, suiluchin ai ah hlingluchin cu a lu ah an benh chih i an khuh. Siangpahrang thiangthunh aiah luang thiangthunh cu a orhlei kut in an putter i, a hmaika ah an baw i, nihsawh chiatserh bu in an chimmi cu, "An puan kha an phoih i puansen an aih. Cun hling nge in Bawi luchin kha an phiar i a lu ah an chih. A orhlei kut ah fung an put ter. Cun a hmaiah an kun i an cawhdeh i, 'Judah siangpahrang cu saupi nung ko seh,' tiah an au; cil an chak i fung cu an chui i a lu ah khan an tuk nak. An cawhdeh dih hnuah puan sen kha an phoih i a mah puankha an ahter than i vailam tahnak i khenhchih dingah an chuahpi." (Mathai 27:27-31).

Biakinn ah cun Khrihfa ai ti mi -mi tampi hna cu thla an cam i, Bawipa zanriah cu an ei i, Pathian thangthat nak hla hna sa in, an i khawm hna. Sihmanhsehlaw hrinthar lo mi an si caahan sual riantuannak ruangah an khamhtu cu a thar in a thar in vailam cungah an kenh nolh than. Cucaah hrinthar hi a va herhtuk hringhran dah! "Bawipa, Bawipa! tiah a ka ti mi poah in van cung pennak chungah an lut dihlai, ti nak asi lo,

4

4. HMANTHLAK PALI NAK

sihmanhsehlaw, van cung i a um mi kapa nih tuah hna seh ti a duhmi a tuahmi lawnglawng kha an lut lai." (Mathai 7:21-27).

Hi hmanthlak ah hin Judah tangka bawm cu kan hmuh. Jesuh Khrih tangka sawmthum i a zuartu pa tangka bawm cu asi. Tangka duhnak nih cun a mit a cawt ter. Cun meiin, cincik hna cu kan Bawipa Jesuh an tlaih zan ah khan ralkap pawl nih an rak hman. Dice (dais) an ti mi tangka thap in lencecelh a hmang mi hna nih Jesuh puan an phawt lio ah khan camcawhfung in an zuh. Cu nih Pathian bia chimchung mi a tlin zia a hmuhsak. "Ka hnipuan kha an i phaw i, ka puan caah khan voihfung an zuh." (Salm 22:18). Jesuh thil neihmi vialte cu an lakpiak dih, sihmanhsehlaw a mah cu an hlawt fawn tung. Hi mipa hi kan Siangpahrang caah cun kan duh lo, tiah an au. Hi hi minung lungput ningcu asi ko. Pathian sinin thluachuah tam pi cu tingco hna hmanhsehlaw, Bawi le biaceihtu ding ah cun an duhfawn lo. Mi tampi nih cun an lungdongh lio le an buaibai lio i bawm chan tu lawngah Pathian cu an duh tawn. Hi nihhin feizum pahnih in a hnakah ralkap pawlnih an chunh kha a hmuhsak fawn. Cun, Arpa nih Peter nih ar a khuan hlanah vawithum tiang a hlawt zia kha a hmuhsak fawn. Sihmanhsehlaw, a donghnak ah cun tap thluahmah in ai chir than. Nang dawtmi careltu, Jesuh Khrih cu mipi hmai ah bia le thilti nak in na tan maw? Asilo le, mipi hmaiah na zahpi maw? Jesuh nih hi tihin a ti, "Amah mi ka si, tiah zapi hmaiah a phuangngam mi cu vancung khua i kapa hmaiah kei zong nih cuticun amah cu kati ve lai. Sihmanhsehlaw zapi hmaiah, amah mi kasi lo, tiah aa pheh mi cu vancungkhua i a um mi kapa hmaiah cuticun ka ti ve hna lai." (Mathai 10:32-33).

Cun, Jesuh thiamthiam nih "A ho hmanh a vailam tahnak kha aiput i ka hnu in a ka zul lo mi cu ka mi siawk aa tlak lo." (Mathai 10:38). Bawipa Jesuh lungpi cung i a dirmi cu mi thluachuah an si.

Zungzal lungpi, Maw Khrih Jesuh,
natang tangah ka pawm law,

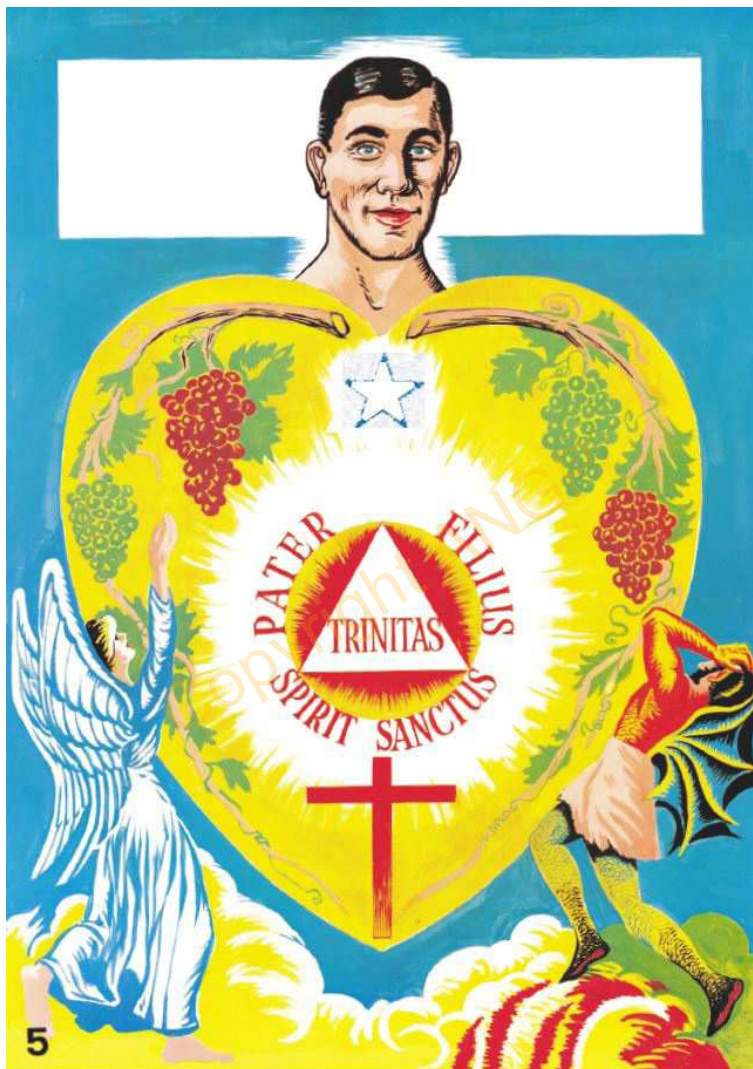
Nahnak hliamtuarnak chungin,
thisen le ti a luangmi nih,
sual le a thilti khawhnak chungin,
ka tlengin' ka thianter ko seh.

HMANTHLAK PANGA NAK

Hi hmanthlak nih hin Pathian dawtnak le zaangfahnak nihcun, misualmi hna a khamhnak hna le a thianter hna nak cu a hmuhsak. Atuahcun Pathian biakinn taktak cu a rak si cang. Jesuh nih cun, "A ka daw mi poah nih cun ka bia kha an ngaih lai. Annih cu kapa nih a dawt hna lai i kapa le keimah cu kan ra lai i an sinah kan um lai." (Johan 14:23). "Siangpahrang thawngthawng an Bawi thutdan chungin a thumh hna i, mi nauta kha a cawi hna." (Luke 1:52).

Cucaah na thinlung cu Pathian biakinn a rak si cang i, sualnak vialte cu an chuak dih cang. Lihchimpa Setan biaceihnak hmun i a um mi saram a phunphun ai ah khan Thiangthlarau biatak cu a thinlung chungah arak lut cang. Sual hnawmtam fa tete aiah a lungthin cu siamthat in aum caah Thlarau theitlai tu a tlaicang. "Sihmanhsehlaw Thlarau nih a chuahter mi hna cu, dawtnak, lawmhnak, daihnak, lungsaunak, zaangfahnak, thatnak, zumhawktlakmi sinak, toidornak le mah le mah i ter khawhnak, tehna hi asi. Cu bantuk thil hna caah cun nawlbia zehmanh a herh lo." (Galati 5:22-23). Hi theipar a chuahter nak biathup cu, Khrih le Pathian bia an mah sinah a cencilh tertu cu asi ko. (Johan 15:1-10). Thiang Thlarau in thuamh le khah asi cang caah, taksa diriamh nak le duhcuai nak vialte zong a lo dih cang. (Galati 5:16). Amah cu, amit hmuh thil hna ah siseh, a hna theihnak hna ah siseh, taksa diriamhnak vialte hna ah siseh, a zumhnak thawngin an lo dih cang. "Zeicatiah Pathian fa asi mi poahnih cun vulei kha a tei khawh. Vawlei kan tei khawhnak cukan zumhnak hin asi." (1 Johan 5:4).

"Lungthin a thiang mi cu lunglawm mi nan va sidah! Pathian kha nan hmuh lai." (Mathai 5:8). David Siangpahrang, arumnak vialte siseh le ral tampi ateinak cunaah siseh a theihthan mi

5. HMANTHLAK PANGA NAK

le a pommi than mi cu raldoh nak hmunpi taktak cu kan lungthin chung hi asi caah tihin thla a camnak cu asi. "Maw Pathian, ka chungah hin lungthin thar ka ser piak law, a thar le zumhtlak asimi ruahnak ka chungah chia ko." (Salm 51:10). Ahohmanh nih amah lungthin cu a thianter kho lo i, ichirnak le thian nak nei dingah cun David siangpahrang thlacam ning bantukin Thlarau taktak le lungthin thar siamter dingin acam a hau. Pathian nih minung hna nun ahcun thilthar siam le thianhlim ter cu a duhmi asi. Cucaah amah hrimhrim nih "Nan chung ah tithiang kan theh hna lai i nan nih an thurhnomhtertu hna, thil vialte khan kan thenh hna lai; nan siasal biaknak thurhnomh nak vialte khan kan thenh dih hna lai. Lungthin thar kan pek hna lai ithlarau thar nan chungah ka khumh lai. Nan pum chungin lung bantukin a hakmi nan lung kha ka lak lai ititsa bantukin nemin lung kha kan pek hna lai." (Ezekiel 36:25-27). Hi biakam thar nih Pathian fapa Jesuh thisen in i tawl le i thianhnak cu a chim duhmi asi.

Hi hmanthlak ah hin vancungmi ailar mi cu hmuh asi. Vancungmi hna nih cunzungzal nunnak neiciami hna riantuan piak ding le ven ding hi an riantuan ding cu asi... (Salm 34:7; 91:11; Dan. 6:22; Matt. 2:13; 13:39; 18:10; Lamkaltu 5:19; 12:7-10).

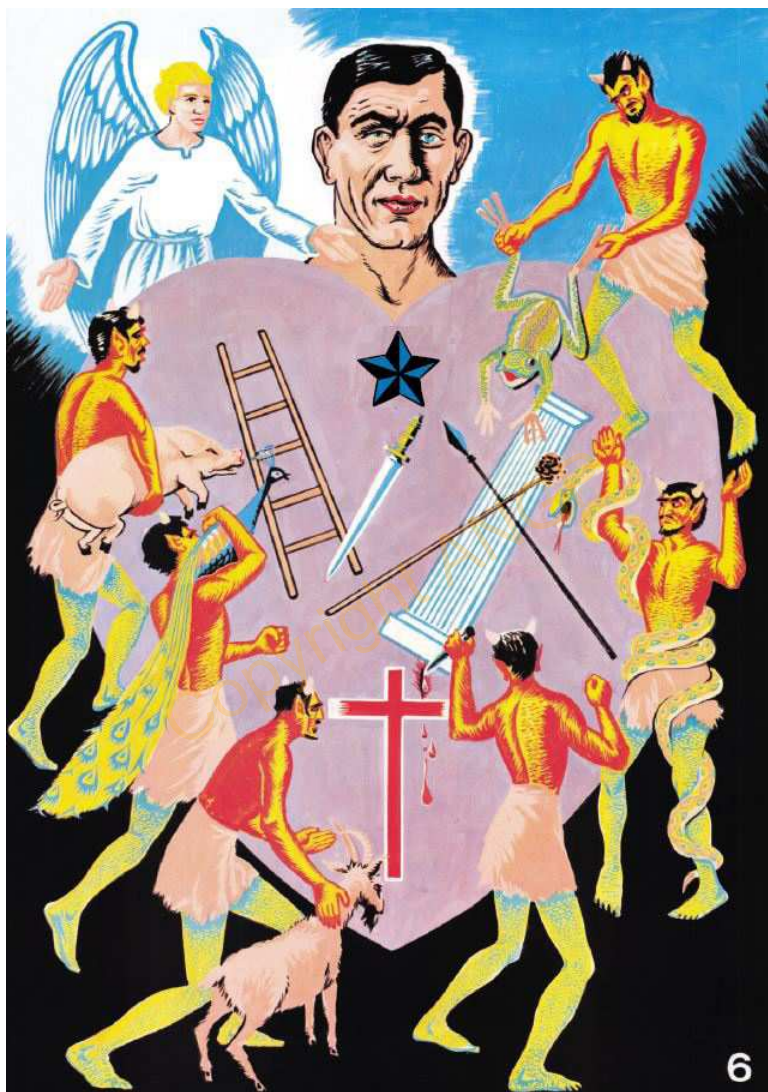
Cun, Setan zong hi hmanthlak ah hin hmuhkhawh asi ve. Lungthin pawngkam cem ahcun a dir ko. A umnak hmunthing i luhthan dingin a hngak peng ko. Cucaah a zungzal thlacam bu tein i ven ding hi a biapi bikmi cu asi. Kan ralpa Setan cu chendaih bantukin eiding kawlin avak a vak tawn. "Fimhring tein um u, ralring tein um u! Nan ral Khuachia cu, sek awk kawl ah, chiandeih bangin avak cuahmah ko." (1 Peter 5:8). Amahcu vancungmi bantukin aisiam i, mithiang mi airalring lo mi le ai veng lomi hna cu thiamngai in thlem in, vulei duh fak hakkauhnak ah luhter hi aitinh bikmi cu asi ve. Sihmanhsehlaw, kan doh peng asi ahcun, akan thialtak ko lai. (Jakob 4:7).

HMANTHLAK PARUK NAK

Hi ngaihchia ngai muihmel a kengmi hmanthlak hi hnulei j akirmi cu a hmuhsak. Amit khattalei kam cu a bite i, Pathian lei i azumhnak a derthawm deuhdeuh ti a hmuhsak. Cun amit khattalei kam cu vulei cu tlaihchan ngai in le ningzahnak nei lo in a zoh i, a thinlung i 'ceu' um mi zong a mui deuhdeuh ve. Pathian aw theihhngalh ding nak in setan thlemnak aw tu nih a lungthin a luah cang. Pumh khomhnak hmun ah cun kalve tawn hmanh sehlaw, vuleimi asizia cu a biaknak phaw tuam mi angki chungah cun a thuh ta tawn i, a thinlung i Pathian dawtnak a ngeigmi zong cu a red dih viar. Cucaah vailamtah cu lunglawm thanuam te in a pu kho ti lo i, thil rit pi nih a van nenh cang. Culio ahcun a zumhnak cu aichawkvai tawni, Pathian he thlacambu in i hawikomh zong a nei kho fawn ti lo. A thinlung putning zong a derthawn ngai cang ca ah a thinlungchung i luhter ai tim mi setan caah cun umnak hmun a kau chin lengmaang cang. Zumtu mi hna he i hawikomhnak cun vulei mi thil pawl he i hawikomh cu aithim deuh cang.

luanthlarnak langhter tu 'awtaw' zonghi luhnak dingkawlin a vak ve tawn. Dawtnak ruangah khamhnak asi zia zong cu philh in, zumtu mi uangthlar ah a rak i cang. Zurit duhnak zong nih khan luhnak kawlin innka a rak kingh ve. Culioah setan zong nih a chelchel i zudinnak nih cun na thlarau cu a sunghter lai lo tiah a rak chimh ve. Taksa duhnak sualhna zongnih an rak umpi ve fawn. Setan thlem nak cu a pom cang caah sualnak minkhat tuah sual cu sual zong asi lem lai lo ati cang caah sual riantuan hram cu ai thok taktak cang.

Biatak tein tiah cun; kan lucungi ruahnak thalo hna le ramva bantukin a zuangvai mi vialte sualnak cunghah cun bomh chanhkhawh mi kan nei lo, sihmanhsehlaw sualnak kan thinlung chung i riahnak bu tiang kan chehter asiah cun kan ti khawhmi kan ti duh lo ruang tuah asi tawn. Cubantukin sual nak hmun tha kan kianh caah sualnak ti cu a keuh tawnnak asi. Sual caah kan kutpar te hmanh kan pek sian ahcun, a rauhhlan ah kan kut ningpi in a lak lai ti cu a fiang mi asi ko. Cubantukin

6. HMANTHLAK PARUK NAK

a tlaih cangmi hna cu zungzal mitlo meirili ah tlak aitim cang tinak asi. Cucaah kan thlarau thihnak hmunah a hnuk kho tu cu tih in, Jesuh Khrih zungzal nunnak a kan pe khotu sinah cun kan panh lawngah hin nak taktak cu kan hmuh khawh lai.

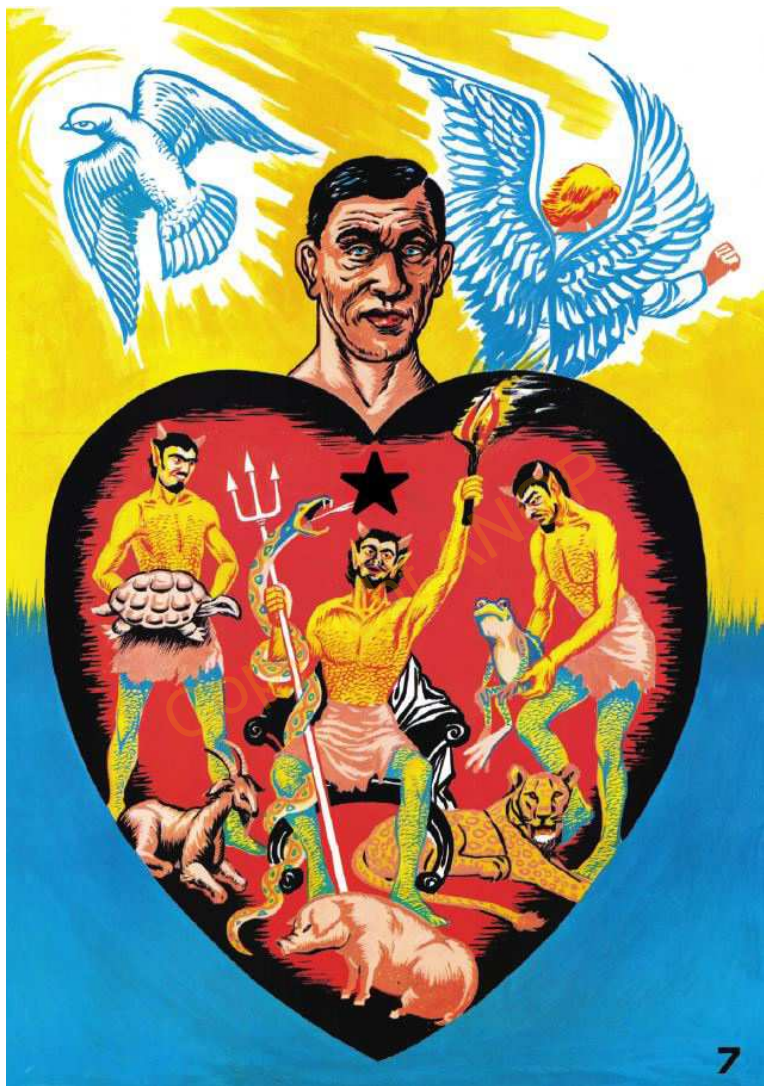
Hi hmanthlak ah hin mipa pakhat nih 'nanzum' in tung a chunh a chunh lio cu kan hmuh. Asullam cu Khrihfa mi hna nihsawhnak le dodalnak cu a hmuhsak. Mi nihsawhnak hmur le lei nih cun mi a chunh i, a hlaim tawn hna. Cubantuk hliam tuarmi hna cu setan nih Pathian sinah chuhin a dangah a khalh tawn hna caah mi hngarnak lungthin 'RUL' sualnak zong cu an thinlung chungah arak lut zau tawn. A zatceu kan lutter asiahcun, uanthlar ngaiin a lam cu hawn asi lai caah a dihlak in a lut kho dih ko lai.

Cucaah kan Bawipa Jesuh Khrih nih bia a kan cah mi cu, "Tukforhnak chungah nan luhnak hnga lo hngilh lo tein um u law, thla cam tuah u. Thlarau nih cun a huam ko, sihmanhsehlaw titsa cu a der" tiah ati. (Mathai 26:41). "Ka dir kho ko tiah aa ruat mi cu a tluk sualnak hnga lo i ralring seh." (1 Corin. 10:12). "Khuachia hlennak kha nan doh khawh nak hnga Pathian nih an pekmi hna ralthuam vialte kha i hruk u." (Efesa 6:11-18).

HMANTHLAK PASARIH NAK

Hi hmanthlak nih hin minung Khrihfa situng i hnulei akirthan mi cu a hmuhsak. "Zeitindah a tluthan mi hna cu ngaihchihnak an ngeihthan khawh ti lai? An nih cu Pathian ceunak chungah arak um cangmi an si, vancung laksawng kha a tem i, Thiang Thlarau a co ve cangmi an si." (Hebru 6:4). Cupinah ichirnak neibak lo mi le Pathian sinah i peknak nei lo mi cu a hmuhsak fawn. (Hebru 11:6). Thawngtha biatak asinah phuan le pek sihmanhseh, a thinlung cu a hahter tawncaah amah le amah siamthar i tim tawn hmanhsehlaw, ai siamthan kho tilo.

Kan Bawipa nih hi bantuk mi hna kongkau zong arak kan chimh ve ko. "Thlarau tha lo pakhat kha minung chungin a chuah tikah

7. HMANTHLAK PASARIH NAK

dinhnak hmun kawlawk ah ram rocar chungah khan a kenkip ah aa chawk. A hmuhkhawhlo caah khan aa thawh i, 'Ka chuahtakmi inn ah khan ka kir than lai,' a ti. Cucaah a va kir i inn cu thiange le tlahirhiar tein a rak um ko kha a va hmuh. Cun ava chuak i amah nakin a chia chinchin mi thlarau pasarih kha aa ratpi hna i cuka ah cun aa umpi hna. Cucaah a donghnak ahcun kha mipa kha a hramthok in asi ning nak khan a umtuning a chia deuh," ati. (Luke 11:24-26). "An tuahsernak nih hin 'Uico nih cun a luak a ei than,' ti le. Vok cu khawlh hna ah nawn cek ah aa bual than," timi phungthluak bia kha an hmanter ngaingai. (2 Peter 2:22).

Hi mipa hmanthlak ah hin cun ichirnak phunphai nak zehmanh alang lo. Pathian sinha akal duh lo i, Jesuh kehram ah ngaihthiam halin a kun duh fawn lo. Athinlung cu thirlin in tongh tlukin a hak, theihnak dingah hnakhaw cu neihmanhseh, Jesuh kawhauhnak biathlum cu a thei kho ti lo, khua hmuhkhawhnak ding caah mit cu neihmanhseh, a ke pawng i aum mi hremhmun zong cu a hmu kho ti lo. A thirlung i setan cu biaceihtu ah a thim cang i, a sualnak ruangah ningzah nakin uanhlarnak tu ah ai hman deuh cang. Hi bantuakin umhmanhsehlaw, cuhlan i ai dawhnak le minih an fak tawnnak vialte cu ai theipeng ko i a lenglei langh ningah cun khrihfa cu a si thiam thiam ko. Sihmanhsehlaw thlan alenglei in cun dawngaiin lang hmanhseh a chunglei ahcun thiluih le thutheng in a khat mi bantu asi ko. "Phungbia cawnpiaktusaya hna le Farasi mi hna, nan caah ngaihchia avasidah! Midepde hna. Sirang an thuhmi thlan bantu nan si. Lenglei cun aa dawh ko, sihmanhsehlaw achung cu mithiruh le athumi pei a khat cu." (Matthai 23:27).

Thiang Thlarau um tawnnak hmun cu Lihchim-pa hmun ah ai cang cang. Sualnak a phunphun langhter tu ramsa a phunphun hna le thlarau hnawmtam hna nih an camcilh dih. Hi bantu hnomhtamhnak chungin chuahduh tawn hmanhsehlaw a chuakkho ti fawn lo. "Moses nawlbia a zul lo mi cu, tehte pahnih chimnak in, a soal tiah hmuh asiah cun, zaangfahnak umlo in thah a si. Cu hmanhcu ti asi ahcun, Pathian fapa zei i arel lo mi cu zeitindah tuah asi lai? Sualnak in a thianhtu Pathian

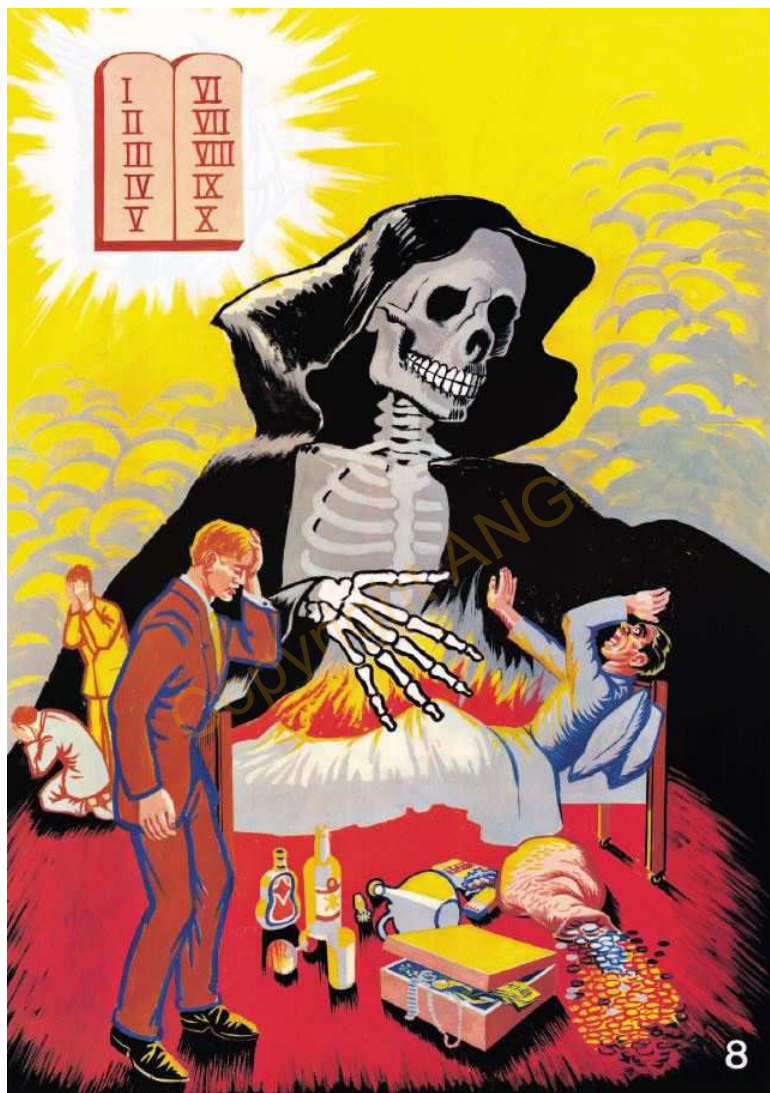
biakamnak thisen zei i arel lo mi cu zeitindah tuah a si lai? Vel a ngeimi Thlarau a nihsawh tu cuzeitindah tuah a si lai? A inlai mi dandatnak cu zeitlukindah a ngan chinchin lai, ruat ko hman." (Hebru 10:28,29; 2 Peter 2:1-14).

Hi hmanthlak nih na thinlung a hmuhsak asi ah cun, dawtmi unau, zei hmanh hngak ti lo in na thinlung taktak in Pathian cu autuan law, na sualnak vialte an ngaihthiam khawh pinah an ngaihthiam duh thiamthiam fawn. Thinghmuihma nei mi Jesuh nih adamter bantu kin toidornak thinlung he na duh ahcun na ka damter khawh ko ti in a hmai ah kun ve tuah. Asinain na thinlung nai hahter peng i 'Ceunak nakin muihnak naithim pengrih theu asi ah cun, zehmanh san a tlai hlei lai lo. Nangmah ngei nih nunnak -nakin thihnak cu naithim deuh caah sual man cu thihnak asi ti kan theih. "Zeicahtiah sualman man cu thihnak asi si hmanhsehlaw Pathian laksawng cu zungzal nunnak asi i cu nunnak cu kan Bawipa Jesuh Khrih he aa pehtlai mi nunnak asi." (Rom. 6:23).

HMANTHLAK PARIAT NAK

Hi kaah hin a lungthin a hahter i "nehnun deuhah" tiah a hngakdeuh tu nihcun thihhnhnak a tawn lio cu hmuh a si. Ataksa lawng silo in, a thlarau zong nih thihhnh nak cu a tawn. Sual nuamh nak vialte cu a ngolter cang i sualman tihnung mi zungzal thihnak cu a tawn ko cang lai. Atuahcun thlacam duhthan hmanhsehlaw, amah a dawtu Pathian nih caan saupi arak hnak ko nain aduh tilotu arak si cang caah acaah cun caantha a um kho ti lo i a hawikom le zong nih hnangamnak an pe kho fawn ti lo. Mirum le zeitluk minthang mi zong siko hmanh sehlaw, a nunnak zong a sauhter khawhti lo caah thlarau khamh hmuhnak ding zong cu zehmanh asi kho ti fawn lo.

Cupinah Setan zong nih cun Pathian sin i kir nak ding caah caantha cu a pekho fawn ti lo. Hrinthar lomi biaknak upa hna zong nih an bawm kho fawn ti hlei lo. Pathian velngeihnak cu duh lo in a hnar caah Pathian nung kut i thil tihnung cu a cungah arak phan cang lai. "Pathian nung kut chung i tlak cu thil tihnung

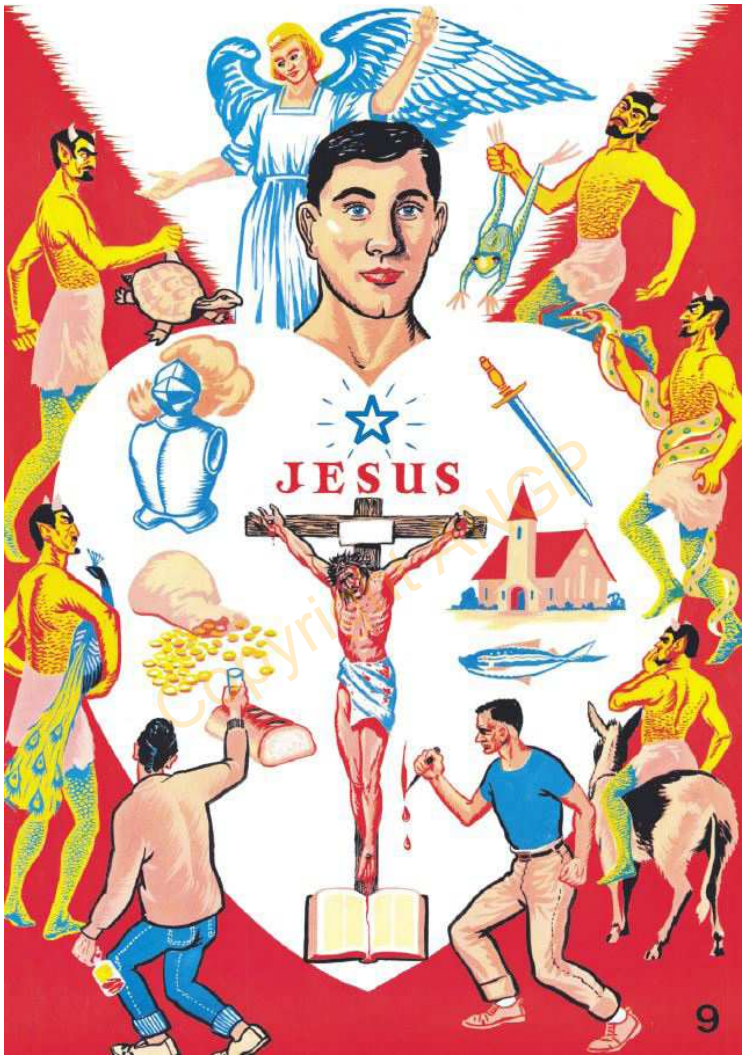
8. HMANTHLAK PARIAT NAK

ngaingai asi!" (Hebru 10:31). A nunnak cu Pathian sinah pek duhthan hmanhsehlaw, a tlaituk cang ti cu arak theih than ve. Mi relcawklo hna cu Pathian sinah kirthan manh ti lo in an nunnak cu ruahlopi ah a dong tawn. Cucaah Pathian nih aa kan naihlio ah le hmuhawl i a um lio ah rakkir tuan hi a biapi bik mi cu a si. Hi misualpa, Pathian dawtnak le a hngngam nak bia ngai duh lo in, a thatnak caan vialte huahalo ah a rak hmangtu nih cun tihnung teifiak a si mi biaceih nak aw tihnung tu a van theih cang. "Cun a kehlei i a um mi hna cu, 'Nan nih, Pathian nih chiat a serh mi hna, kal ko u, Khuachia le a vancungmi hna ca i timh a si mi zungzal mit lo mei chungah cun vakal ko u." (Matthai 25:41). "Mi nung hi voikhat kan thi lai i cu hnu ah cun Pathian nih bia a kan caih lai." (Hebru 9:27).

HMANTHLAK PAKUA NAK

Hi hmanthlak nih hin Khrihfa tukforhnak a phunphun a tuar ciami a hmuhsak. Tukforhnak a phunphun cu a dongh tiangin hngat ngai in a tuar i a dir khawh caah Khrihfa thawngin teitu lian ngan ah za rak chuak cang. Khrihfa tlikzuamnak ah aitel lawng silo in Khrihfa Jesuh lawng zohin kawltung lei ah cun ding tein a tli. "Jesuh kha fek tein i zoh chih u sih, amah cunghah cun kan zumhnak cu a hramthawk in a dongh tiang a um. Hmailei lunglomhnak aa ruah chihmi ruangah khan vailam cung i thih ningzah nak cu zehmanhah a rel lo i atu cu Pathian bawithutdan orhlei kam ah khan a hung thu cang." (Hebru 12:1,2).

Setan le a hawile pawl nih zumtu thinlung cu an kulh. Pathian fa asilo ningin hruai an timhnak vialte zong san a tlai ti lo. Keite a umnak hmun ahcun, khacer kan hmuh fawn. Kilkip in sual nak a phunphun nih cun tukforh duhin aa zuam tawn. Sihmansehlaw, Khrihfa aa veng zungzalmi nih cun lamkaltu taktak bantukin aa siam cawp mi cu fawi tein a hmuh thiamthiam khawh. Zeicathia Pathian biatak he aa pehtlaih peng caah a si. Mipa pakhat nih akut khattalei in zuhrai ken bu in Khrihfa mi hmaiah cun a lam hnawh. Vulei cunghah nuamnak le sualnak a phunphun nih tukforhin umhmanhselaw, Pathian thilti khawhnak nih cun a tei zungzal ko. Jesuh Khrihfa ahcun vulei

9. HMANTHLAK PAKUA NAK

duhnaq vialte hi vailam ah khenhchih asi. Cucaah Khrih cu amah sinah a nung cang. (Galati 2:20). Hmanthlak i a pahnihnak pa nihcun Khrihfa mi namzum in a chuh cu hmuh khawh asi. A sawhduhmi cu, biahoh thalo hna siseh, sawiselnak bia hna nih siseh, zomhtaih nak hna le nehsawh thlanglamh nak bia hna nih siseh, zumtu mi hna thinlung hi a chunh tawn. Achel ahcun zumtu le zumtu karlak zongah hin lungfahter nak zong a chuak ve theu tawn. Sihmanhsehlaw, Khrih thawngin hi thil vialte cu a thihtak khawh. Jesuh Khrih nih, "Nan nih cu ka zultu nansi ruangah mi nih an in nihsawh hna ian in hrem hna i lih a phunphun an inpuh hna tak ah, nan caah lung lawmh awk ava si dah! Nan lung i lawm u law nan thanuam ko u, zeicahtiah vancung khua ah laksawng tapi chiahpiak nan si ko. Cu bantuk cun pei nan hlan ia rak um mi profet hna kha an rak hrem hna cu," tiah ati. (Matthai 5:11,12).

Tisa duhnaq le setan nih cun, Khrihfa zumtu taktak cu Pathian dawtnak he ithen ding hi aatinh mi cu asi. Sihmanhsehlaw hrinthar taktak mi nih cun "Cucaah aho nihdah Khrih dawtnak he cun a kan then khawhlai? Harnak nih maw, temhinnak nih maw, hremnak nih maw, pannaq nih maw, thil tihnung nih maw, thihnak nih maw, zeital nih an kan then kho hnga maw?" (Rom. 8:35). "Zei hmanh nih a kan then kho lai lo, hi thil vialte hna chunghin a kan dawtu thawng in kan nih cu teitu hna nakin teitu kan si deuh." (Rom. 8:37; Efesa 6:10-18; 1 Peter 5:4).

ARFI – Hi 'Arfi' nih hin a thinlung i chia le tha thleidan nak cu a fian in a var ter. Cucaah Jesuh Khrih nih, "Teitu asi mi hna cu hi bantukin puanrang an i aih lai ia nungmi hna cauk chung khan an min cu ka hlo lai lo. Kapa le a vancungmi hna hmaiah langhngan in, hi hna cu kami an si, ka ti lai" (Biathlam 3:5) a ti. Culawng siloin, Pathian Biakinn ahcun asut tungah a um lai i, amah ahcun, Pathian min, Pathian khua, Jerusalem thar (Khrih Mesia) ti in tial asi te lai. Cun, Pathian bawithudan ahcun Jesuh Khrih pawngah a thu lai i, vulei teitu le ngamhtu asi cang lai. "Keimah kha teitu ka si i kapa pawngah a bawithudan cungah ka thut bantuk hin, teitu asi mi cu ka bawithudan cung i ka pawngah thutnak nawl kha ka pek hna

lai." (Biathlam 3:21).

TANGKA BAWM AA HAWNG CIA MI – Hi nihhin a thilung lawng siloin, a chaw le va vialte tiang a peksian nak cu a hmuhsak. A vulei rumnak cu huahalo ah hmanglo in, sifakmi hna caah a pek, cheuhra cheukhat a pek fawn i, a thilneih vialte cung i nawl ngeitu zongah Pathian cu a hman fawn i, cuti cun nunnuam ngaiin a um ko cang.

CHANG LE NGA – Hi nihhin a nunnak ah isumkhawhnak le nun thiante in aum cu a hmuhsak. Zu cawknak tehna, hmanthlak thalo cawknak hna, thil tha lo tuahnak hna ah a tangka cu a hmangduh bal lo. Cupiaah, kuva, kuak le sithalo, taksa a hrawhter khotu vialte zong a ngol tak din cang. A taksa ca i a tha ding lawngi a eiduh cang i, ataksa cu Pathian ca lawngah a thianhlimh cang. Cun, ataksa cu a thilung chung i aum mi Thlarau biakinn thieng asi ti zong a theihfawn. "Nan pum cu Thieng Thlarau Biakinn asi kha nan thei lo maw? Cu Thlarau cu nan chungah a um i Pathian nih an pekmi hna asi kha nan hngal lo maw? Nannih ci nan mahta nan si lo, Pathian ta nan si; man in cawkmi nan si." (1 Korin 6:19).

AAHAWNGMI CAUK – Hi nih a hmuhsak mi cu Bible hi a caah cun aahawng ciami cauk cu asi ko. Nifatin arel i a cawn caah relcawklo fimnak, thiamnak, ceunak le nunnak, rumnak le rosung in a khat ticu a hmuh. Cun Pathian bia cu ake caah cun meiin asi i alamah ceunak a si. A Thlarau caah cun nifatin a rawl ah a cang cang i a tihal diriamhnak ding caah tithiang cu asi ko. Cun sual hnawmtam a kaisual zong i hmuhnak ding thlalang tu a rak si cang.

Vailamtah put cu aduhcem mi asi cang i, vailamtah lo cun bawiluchin aum lo tizong a theih fawn. Jesuh Khrih nunnak thar he a tho than mi asi cu a theih fawn. "Nannih cu Khrih sinah nunnak ah thawh nan si cang. Cucaah Pathian orhlel kam i Khrih nih a bawi thutdan cung i a thutnak vancung khua chung i a ummi thil tu kha nan lung in i sehchih hna u. Hi vulei cung thil hi si loin khika thil tukha ruathna u." (Kolosa 3:1-2). "Tiva

kamah a khomi thingkung, a caan khmaan tein a thei a tlai i, a hnah a uai ballomi bantuk asi. An tuahmi thilkip ah khuaawng an tawng.” (Salm 1:3). Khrih he aapehmi, misurruang taktak a thei tampi a tlai mi cu asi. A thilung in Thiang Thlarau cu a cohlan cang i, Pathian dawtnak tlamtling cu a pom cangcaah thihnak zong tihnungah a chia ti lo.

HMANTHLAK PAHRA NAK

Jesuh nih, “Martha cu, ‘Keimah hi thawhthan nak le nunnak cu ka si. Keimah a ka zummi poah cu a thih hmanh thi selaw a nung lai. Cun ahohmanh a nung i keimah kha a kazummi cu an thi bal lai lo. Hihi nazum maw?” ati. (Johan 11:25,26). “Biatakan chimh hna; kabia a thei i a ka thlahtu kha azummi poah cu zungzal nunnak a ngei. Amah cu biaceihnak a ing lai lo, sihmanhselaw thihnak in nunnak ah a lan cang.” (Johan 5:24). Thihnak nih cun tihnak siseh, hremnak siseh Khrihfa cu a tlai kho ti lo. “Thihnak cu hrawh asicang. Teinak cu a tling cang, a timi kha a tling lai! Thihnak, na miteinak cu khuazei ah dah a um? Thihnak, mi fahnak napek khawhmi hmual cu khuazei ah dah a um? ...Asinain kan Bawipa Jesuh Khrih thawngin teinak a kan petu Pathian cu thangthati ko seh.” (1 Korin 15:54-57).

Pathian he anungti i a umtimi caah cun thihnak hi tihnungmi asi lo. A thihnak caan phan hmanhselaw. ‘Paul’ bantukin lunglawm tein a tuar ko lai. “Thil pahnih karlak ah kai tenh; hi nun nak hi kaltak i Khrih he um cu ka duh hringhran, cucu atha deuh suaumaumi a si.” (Filipi 1:23).

Hrinthar tha mi nihcun an caah vailamtah cungi a thi mi ‘Khrih’ muihmel hmuhlai cu an i ngaihtuk tawn. Thiang Thlarau in Khrih biachim mi “Khuaruah har lungrethei in umhlah u. Pathian kha zum u, keimah zongkha ka zum ve u. Ka pa inn chungah khaan tampi a um ko i cuka i nan ca i hmun va timh awkah ka rak kal lai. Cu bantukin sihlahselaw hitihin kan chim hna hnga lo. Cun ka va kal lai i nan ca i ka va timh dih hnuah ka ra kir thanlai i ka sinah kan lak hna lai, cun ka umnak ah nan nih

10. HMANTHLAK PAHRA NAK

zong nan um ve lai." (Johan 14:1-4). "Sihmanhselaw Cathiang nih, 'Ahozmanh nih an hmuhbal lomi le an theih bal lomi, A si kho lai tiah, ahozmanh nih a ruahin an ruah bal lomi, Kha thengte kha Pathian nih amah a dawtu hna ca i a timhmi cu a si." (1 Korin. 2:9). Hi vulei cunghah hin kan Bawipa Khrih keneh zultu hna caah cun zungzal kan umnak ding sui khualipi (vanram) dawh le nuam cu a kan siampiak. (Biathlam 21:8-23).

Mithi ruh (thihnak) tihnung aiah vancungmi Pathian fialmi hmanthlak nehnu bik cu hmuh a si. Mifel Thlarau cu Pathian sinah hruai than dingin a hngak peng i, Thlarau cu a thi khomi taksa ah a um mi a si caah minung taksa a thih cangka tein Thlarau neitu Pathian sinah umdingin van aahawng mi ah cun a kai. Cun, a Bawipa le a Pathian nih lunglawm thanuam tein thangthatnak awthlum he an rak hngak i "A Bawipa nih cun, 'Saltha, zumhawktlak sal, na tuahmi cu a tha ngaingai. Tangka tlawmte na lehthal nakah zumhawktlak na si, cucaah tangka tampi tawngthamtu ah kan chiah lai. Ra lut law ka lunglomhnak hi i hrawm ve," tiah ati. (Mattai 25:21). Setan nih amah cunghah cun zehmanh tikhawhmi zehmanh a nei ti lo. "Misifaḡpa cu a thi i vancungmi nih vancung puai tuahnak ah khan an zuanpi i Abraham pawngah khan an thutter. Mirumpa zongcu a thi ve i an vui." (Luke 16:22). Cun vancungmi 'Aw' nih "Cun vancung in aw pakhat ka theih i, 'Hihi tial tuah; Khrih zumhbu tein athimi cu lunglawm mi an si,' ati. Cun Thlarau nih, 'Asi hrimhrim lai. An riantuan mi nih khan a zulh hna lai i rian an tuannak cun an i din cang lai,'" tiah a ti. (Biathlam 14:13).

SAWMNAK (KAWHNAK) NEHNU BIK CU

Dawtmi careltu, nangmah an dawtu Pathian sinah cun na thinlung pekho dingin Pathian nih an bawm ko seh, Amah (Pathian) nih hi tihin atuah an an kawh, "Bawipa nan Pathian sinah nanmah he nan fale hna he nan kirthan i nihin ah kan pekmi hna vialte chungah nan lung dihlak le nan ruahnak dihlak in a aw nan ngeihtikah." (Deuteronomi 30:2). Na thinlung a ngaihchiat nak hna, lungdongh nak hna le na thinlung fahnak tehna cu amah sinah cun hngat law ruahnak thar le lung thin

thar cu an pek ko lai. Na thinlung cu ihlenter hlah law, a duhnak zong zul hlah, "Zeicatih thatlonak ziaza a tuahtertu ruahnak thalo kha chunglei in a lungchung in a chuakmi an si; nu le pa sualnak tehna, fir tehna, mithah tehna." (Marka 7:21). Na sualnak cu kal tak law, felnak cu banh tuah; "Zeicatih sualman cu thihnak a si, sihmanhselaw Pathian laksawng cu zungzal nunnak asi i cu nunnak cu kan Bawipa Jesuh Khrih he aa pehtlaimi nunnak a si." (Rom 6:23).

Na nunnak Pathian sinah an petu cu "Kan cawnpiak mi biatak kha fek tein i tlaih hnalaw na zuluh awkah i chiah hna, cun Khrih Jesuh he kan i pehtlainnak thawngin kan ta a simi zumhnak le dawtnak chungah khan um peng ko." (2 Timote 1:13). Cubantuk dirhmun cun pei 'Paul' nih cakuat a tial mi cu, "Hi bantukin sifahnak kan in mi hna. hi, hi ruangah hin a si. A sinain kan lung a dong naisai lo, zeicatih kaa bochanmi cu ahodah asi kha ka hngalh i ka kut chungah a ka pekmi thil kha khi Ni thiang him tein a kenkhawh ti kha fiang tein ka zumh." (2 Timote 1:12). Nang zong nih zumhnak thiang he a riantuan law, Thlarau in thlacam fawn law, Pathian dawtnak in i thum fawn law, Jesuh. Lam le Phungding le Nunnak lam lei cu zoh tuah. Kan Bawipa cu a mihna lakdingah a rakkir than zau lai, "Cu Ni cu Pathian nih a caan a rem ati tikah a tlunter ko lai; zeicatih Pathian lawnglawng cu thangthat awktlak Uktu le siangpahrang hna siangpahrang le bawi vialte hna Bawi a si." (1 Timote 6:15).

"Tlu loin an umter khotu hna le a hmaika ah soi awkzeihmanh umlo le lunglawm tein an chuaipi khotu hna - kan Pathian le kan khamhtu cungah cun, a liamciam caan vialte in a tu caan in zungzal caan tiang, kan Bawipa Jesuh Khrih thawngin, lianhgannak le sunparnak le thawnnak le nawlgeihnak cu, um zungzal ko seh! Amen." (Judas 24,25).

A SPECIAL WORD FROM ANGP
UN MONDE SPÉCIAL DE L'ANGP
UMA PALAVRA ESPECIAL DA ANGP

This booklet "The Heart of Man" is available in over 538 languages and dialects spoken throughout the world (Africa, Asia, The Far East, South America, Europe, etc.) Our Heart Book is now also available on cell phones, tablets, etc from www.angp-hb.co.za or as an APP "Heart of Man" on Android phones.

Le livre du "Coeur de l'homme" peut être obtenu en plus de 538 langues et dialectes parlés dans le monde entier, à savoir: Afrique, Amérique, Asie, Extrême Orient, Europe. Notre Livre du Coeur est maintenant aussi disponible sur votre Téléphone cellulaire, plaques, etc. de www.angp-hb.co.za ou comme une Application "Heart of Man" sur téléphones Android.

Este livro "O Coração do Homem" é obtido em mais de 538 línguas e dialetos falados em todo o mundo, a saber: (África, Ásia, América do Sul, Extremo Oriente, Europa, etc). O nosso Livro O Coração do Homem também está agora disponível em telefone celular, tablets, etc. de www.angp-hb.co.za ou como um aplicativo "Heart of Man" nos telefones celulares Android.

The 10 heart pictures contained in this booklet are also available in the form of large coloured picture charts (86 x 61cm) bound together in a set of 10 pictures. These "Heart Charts" can be obtained with European or African features and are particularly suitable to be used in conjunction with the Heart Book for class-teaching, open air evangelization etc. Kindly contact us to ascertain the latest subsidized price of this chart.

Les 10 images du coeur qui figurent dans ce livre peuvent être obtenues en tableaux de couleur, format 86 x 61 cm, avec des physionomies européennes ou africaines. Ils peuvent être utilisés en même temps que le livre du coeur pour des classes bibliques, a

l'ecole du dimanche ou lors de reunions de plein air. Soyez aimable de nous contacter pour assurer les derniers prix en cours du tableau.

As 10 imagens do coracao, contidas neste livro podem ser obtidas num conjunto de 10 imagens em colorido no tamanho de (86 x 61 cm). Estes "Cartazes do Coracao podem ser obtidos com caracterfsticas Europeias e Africanas e podem ser usados em conjuncao com o mesmo livro em classes de ensino biblico, evangelizacao ou ao ar livre. Agradecemos que nos contacta- se para confirmacao do ultimo preco dos cartazes.

Kindly write to us if you are able to assist us with further translations of our free Gospel literature, informing us of the language into which you could translate this Gospel literature. Your assistance would be appreciated.

If you have found salvation in Christ, or have been otherwise blessed through our Gospel literature, please let us know. We would like to thank God with you, and remember you further in our prayers.

Nous vous invitons a nous contacter pour faire des arrangements concernant de nouvelles traductions de notre litterature, nous informant de la langue dans laquelle vous pouvez traduire cette litterature evangelique. Votre aide sera beaucoup appreciee.

Si vous avez trouve le salut en Christ ou si vous avez ete beni par notre litterature, nous vous prions de nous le faire savoir. Nous aimerions remercier Dieu avec vous et prier pour vous.

Nos vos convidamos a nos contactar, afim de fazer qualquer arranjo concernente a novas traducoes de nossa literatura em outras lnguas. Vossa assistencia sera muito apreciavel.

Se tem encontrado a salvacao em Cristo, ou se tem sido abençoado por intermedio da nossa literatura evangelica, faca o favor de nos

informar. Pois nos gostaríamos de agradecer a Deus juntamente convosco, e lembra-lo sempre em nossas oracoes.

For free Gospel literature, books and tracts in over 538 languages, write to:

Pour obtenir gratuitement de la litterature evangelique, des livres et des traites en plus de 538 langues, ecrivez a:

Para obter gratuitamente a literatura evangelica, livros e folhetos em mais de 538 lnguas diferentes escreva para:

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

P.O. Box 2191

PRETORIA

0001

R.S.A.

info@angp.co.za

A Gospel Literature Mission financed by donations

Une Mission de litterature evangelique financee de dons

Missao de literatura Evangelica financiada por donativos

(Reg. No. 1961/001798/08)